

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ DOYUMU ALDATMA
EĞİLİMİ VE PSİKOLOJİK ZİHİNLİLİK ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans

Seren ELİKARA

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĐILI

İstanbul – 2022

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Seren ELİKARA

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Evli bireylerdeki ilişki doyumu ,aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik arasındaki ilişkinin incelenmesi

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 27.07.2022

Sayfa Sayısı : 78

Tez : Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI

Danışmanları

Dizin Terimleri : Evlilik, ilişki doyumu, aldatma eğilimi, psikolojik zihinlilik

Türkçe Özet : Evli bireylerdeki ilişki doyumu , aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik açısından ele aldığımızda anlamlı bir ilişki olup olmadığı araştırılması amaçlanmıştır.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Seren ELİKARA

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**EVLİ BİREYLERDE İLİŞKİ DOYUMU ALDATMA
EĞİLİMİ VE PSİKOLOJİK ZİHİNLİLİK ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans

Seren ELİKARA

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĐILI

İstanbul – 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu , başkalarının ederlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu ,kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını , tezin herhangi bir kısmının bu üniversiteyi veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Seren Elikara

...../...../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Seren ELİKARA'nın Evli Bireylerde İlişki Doyumu Aldatma Eğilimi Ve Psikolojik Zihinlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı, Klinik Psikoloji bilim dalında YÜKSEK LİSANS olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi İshak SAYĞILI
(Danışman)

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Erkal ERZİNCAN

Üye

İmza

Dr. Öğr. Üyesi Selim ARPACIOĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

... / ... / 2022

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yapılan bu çalışmada hedef evli bireylerdeki ilişki doyumu,aldatma eğili ve psikolojik zihinlilikle arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Bu araştırmanın katılımcıları, evli bireylerden oluşup 200 kişidir.Çalışmaya kadın ve erkekler dahil olmuştur.Araştırmaya İstanbul ilinde yaşayan bireyler katılmışlardır.

Ortaya koyulan çalışmada katılımcılara Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu ,Sosyo-demografik Form ,Evlilik Doyum Ölçeği,Aldatma Eğilimi Ölçeği ve Psikolojik Zihinlilik Ölçekleri verilmiştir.Verilerin analizinde Spss 22.0 kullanılmıştır.

Çalışmanın sonucunda ,eğitim durumu ,sosyo demografik değişkenlerin EDÖ, AEÖ,PZDD ile aralarındaki ilişkiye bakılmıştır. Cinsiyet, yaş ,çocuk sahibi olma,evlilik süresi, gibi değişkenlerle aralarında anlamlı ilişki görülmüştür.

EDÖ ile AEÖ arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.EDÖ ile PZDD arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.AEÖ ile PZDD arasında negatif yönde anlamlı bir corelasyon bulunmuştur.

Sonuç olarak araştırmamızda evli bireylerin ilişki doyumuna ,aldatma eğilimine ,psikolojik zihinlilik kavramları arasındaki ilişkiye odaklanıp bu faktörler arasında bir ilişkinin var olduğuna yada bulunmadığına bakılmıştır.

Anahtar Kelimeler; Evlilik, İlişki Doyumu, Aldatma Eğilimi, Psikolojik Zihinlilik

SUMMARY

The aim of this study is to examine relationship between marital satisfaction,deception tendency and psychological mindedness.

The sample of this research consistof a total 200 people.The datas were collected from individuals in İstanbul.

In this research , after the InformedConsent Form , The Sosyo –Demografic Information Form,Marital Satisfaction Scale (EDÖ), Deception Tendency Scale (AEÖ) and Psychological Mindedness Scale (PZDD) were apliplied respectively to the participants. SPSS 22.0 statistics program were used.

As a result,of the study , socia demographic variables such as living in İstanbul.Workin status,educational status having significantly with EDÖ,AEÖ and PZDD while gender ,age ,having children ,significant relationship between Edö ,AEÖ, ans PZDD.

In this research also founded a significant negative corelation between AEÖ and PZDD.

There is significant pozitive correlation between EDÖ and AEÖ .There is no significant correlation between EDÖ and PZDD.

In Summary ,our research focused on relationship between marital satisfaction ,deception tendency with ara frequently prominent consepts in marital life,and by looking at the psychological mindedness on the variables,the results are preseted .

Keywords: Marriage, Marital Satisfaction, Deception Tendency, Psychological Mindedness

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	V
TABLolar LİSTESİ	VI
EKLER	VII
ÖNSÖZ	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ESASLARI

1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Hipotezleri	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Araştırmanın Varsayımları	5

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Evlilik Kavramı.....	7
2.2. Evlilik Doyumu.....	8
2.2.1.Evlilik Doyumunu Etkileyen Faktörler.....	11
2.2.1.1. Sosyal Mübadele Kuramları	12
2.2.1.2. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	13
2.2.1.3. Öğrenme Kuramı	13
2.2.1.4. Bağlamsal Model	14
2.2.1.5. Kişiler Arası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı	14
2.2.1.6. Yükleme Kuramı.....	14
2.3. Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılmış Çalışmalar	15
2.4. İlişki Doyumu	16
2.5. Aldatmanın Tanımı ve Aldatma Eğilimi	19
2.5.1. Aldatma Eğilimi ve Nedenleri	21
2.5.2. Aldatma Eğilimi ile ilgili yapılan bir takım çalışmalar	21

2.6. Psikolojik Zihinlilik	22
2.6.1. Terapi Sürecinde Psikolojik Zihinlilik.....	25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Örneklem	26
3.2. Veri Toplama Araçları	26
3.2.1. Sosyodemografik Özellikler ve Veri Formu.....	26
3.2.2. Evlilik Doyum Ölçeği	26
3.2.3. Aldatma Eğilimi Ölçeği(AEÖ)	27
3.2.4. Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini(PZDD).....	27
3.5 Veilerin İstatistiksel Analizi	28

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Betimsel Bulgular	29
4.2. Değişkenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular	31
4.3. Değişkenler ve Demografik Bilgiler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular.....	32
4.5. Değişkenlerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması	33

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

SONUÇ	41
ÖNERİLER	42
KAYNAKÇA	44
EKLER	53

KISALTMALAR

ORT= Ortalama

SS= Standart Sapma

EDÖ=Evlilik Doyum Ölçeği

AEÖ= Aldatma Eğilimi Ölçeği

PZDD=Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Örneklem grubunun demografik özellikleri	29
Tablo 2. Ölçekleri ve Alt Boyutların Mevcut Araştırmadaki Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Basıklık-Çarpıklık Değerleri	31
Tablo 3. Değişkenler Arasındaki İlişkiler.....	32
Tablo 4. Değişkenler Arasındaki İlişkiler.....	32
Tablo 5. Değişkenlerin cinsiyete göre karşılaştırılması.....	33

EKLER

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU.....	53
SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER VE VERİ FORMU	54
EVLİLİK DOYUM ÖLÇEĞİ (EDÖ).....	56
ALDATMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ.....	60
PSİKOLOJİK ZİHİNLİLİĞİN DENGELENMİŞ DİZİNİ.....	63

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın yürütülmesi sırasında desteğini esirgemeyen meslektaşım Yunus Ömer BEŞPARMAK'a değerli fikirleriyle bana ilham veren ,yol gösteren kıymetli danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Ishak SAYGILI'ya eğitim hayatımda bana her zaman destekçi olan aileme teşekkür ederim.

Seren ELİKARA

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca geçmişten günümüze kadar hem bireysel hem sosyal ihtiyaçları olan bir varlıktır. İnsan ,sosyal bir varlık olduğu için toplumla birlikte yaşama eğilimi göstermektedir. Toplumun en küçük yapı birimi ailedir. Aile kavramı toplumu oluşturan önemli bir olgudur. Toplum içinde yaşayan kişi ister istemez sosyal bağlar geliştirir. Bu bağlar sayesinde duygu, düşünce davranışlarında gelişim gözlenir. Kişinin bir takım zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması önem arz eder. Örneğin; ilgi, bakım, sevgi, şefkat gibi ihtiyaçlarının karşılanması bireyin gelişimini büyük ölçüde etkiler.

Aynı yaşam alanını paylaşan , benzer değer yargılarına sahip olan evlilik bağıyla bir araya gelen bireylerin oluşturduğu yapıya aile denilmektedir. Bununla birlikte hem maddi hem manevi olarak da ortak paylaşımında bulunmaktadır. Bireyin, hayatında meydana gelen değişiklikler sonucu 'ben' yerine artık biz olgusunun farkına varmasına evlilik düşüncesinin temelleri atılmaya başlanmıştır Bıyıkoglu(2012).

Evlilik bireylerin bir araya gelerek büyük oranda kadın ve erkek arasında yapılan sosyal ve yasal bir anlaşmadır. Evlilik tanımının içinde bireylerin haklarını ve sorumluluklarını tanıyan bunun yanı sıra çocuk sahibi iseler çocuklarının hak ve hukukunu belirleyen bir olgudur.

Evlilik her toplumda evrensel nitelik taşımanın yanı sıra kültürel farklılıklara gelenek ve inanışlara göre evlilik yaşantısında değişiklikler gözlenmektedir. Bireyler arası görev tanımı, sorumluluk paylaşımı, cinsel tatmin, ekonomik ihtiyaçların bütünü evliliği kapsamaktadır. Evliliği kapsayan biyolojik , psikolojik etmenler evlilik ve ilişki doyumu açısından önem taşımaktadır. Evliliğin bütününe bakıldığında birtakım görevler tanımlanmıştır. Örneğin, cinsiyetler arası iş paylaşımı, cinsel memnuniyet , kişisel ihtiyaçların karşılanması, sosyal ve ekonomik ihtiyaçların dengelenmesi şeklinde görülmektedir.

Evlilikte kişilerin isteklerinin yerine getirilmesi evlilik kalitesinin artış göstermesi dolayısıyla da ilişki doyumunun artmasına yardımcı olur . İlişki doyumun artmasıyla bireyler mutlu bir evlilik yaşantısı sürmeye devam ederler. İlişki doyumunun olmadığı evliliklerde, evlilik kalitesi de düşer böylece boşanmaların oranında artış görülmektedir. Boşanmayla sonuçlanan evliliklerde bireyler olumsuz

yönde etkilenmektedirler. Evlilik bireylerin yaşamında önemli bir rol oynar. Evlilikteki ilişki doyumunun yüksek olması yaşam kalitesinin de artmasına yol açar.

Genel anlamada hissedilen mutluluk duygusu evlilik yaşantısında ilişki doyumuyla doğrudan ilişkilidir. Her bireyin evlilik yaşamından duyduğu haz ve mutluluk farklılık gösterir. Bireylerin evlilikten beklentileri ve istekleri gerçekleştiği ölçüde ilişki doyumları artar. Çiftlerin ne derecede tatmin olduğu ilişkiden aldıkları hazla doğru orantılıdır Kaplan ve Maddux(2002).

İlişikide beklentisinin yeterince karşılanmadığına kanaat getiren bireyler mutsuz olup aldatma eğilimi göstermektedirler. Bireylerin evlilik yaşamlarını, birlikteliklerinden aldıkları hazzı kavrayabilme ,anlamlandırabilmesine olanak sağlayabilmesi aynı zamanda daha yüksek bir biliş ,iç görü ve farkındalıkla mümkündür. Bu bağlamda evli bireylerin ilişki doyumlarını, aldatma eğilimlerini fark edebilme ve yorumlayabilme yeteneği psikolojik zihinlilikle ele alındığında önemli bir rol oynamaktadır. Literatürde bu çerçevede yeterince bir araştırma olmadığı gözlemlenmiştir. Bu perspektifden araştırmanın incelenmesi değer kazanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ESASLARI

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada elde edilmek istenen evli olan bireylerin ilişki doyumları aynı zamanda aldatma eğilimleri ve psikolojik zihinlilik ile ilişkisinin incelenmesidir. Geçmişten günümüze bütün toplumlarda önem kazanan aile kavramı evlilik olgusuyla meydana gelmektedir. Evliliklerde ilişki doyumu ile aldatma eğilimi ayrıca psikolojik zihinlilik kavramlarının ilişkilerine bakıldığında anlamlı yönde bir korelasyonun olduğuna yada anlamlı bir korelasyon olmadığına bakılması amaç edinilmiştir.

Ayrıca çalışmada katılımcıların cinsiyet ayrımına da bakılmıştır. Bu ayrım çalışmanın amaçlarından biri olmamakla birlikte tartışma kısmında bulguları desteklemesi amacıyla bilgi vermesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada birçok sosyo-demografik verilere bakılarak çalışmanın niteliğinin artmasına yönelik kazanım sağlaması amaçlanmıştır. İlişki doyumu, aldatma eğilimi, psikolojik zihinlilik, cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, İstanbul’da yaşama süresi, çalışma durumu, evlilik yaşı, evlilik süresi, kaçınıcı evliliklerinin olduğu, eş ile evlenmeden önceki tanışma süresi, evlenme biçimi, eşler arasındaki yaş farkı, çocuk sayısı, hane halkı sayısı gibi sosyodemografik verilerle arasında anlamlı bir farklılaşmanın olup olmadığının sorusuna yanıt aranmıştır.

Evli Bireylerde İlişki Doyumu ile Aldatma Eğilimi arasında bir ilişki var mıdır?

Evli Bireylerde Psikolojik zihinliliğin ilişki doyumu ile arasında bir ilişki var mıdır?

Evli Bireylerde Psikolojik zihinliliğin aldatma eğilimi kavramının ilişkisi incelendiğinde anlamlı bir ilişki mevcut mudur?

1.2. Araştırmanın Hipotezleri

Bu çalışmanın hipotezleri aşağıdaki gibi ortaya konulmuştur:

Evli olan bireylerde ilişki doyumu ile aldatma eğilimi aynı zamanda psikolojik zihinlilik ile anlamlı olduğu varsıyan bir ilişki bulunmaktadır

Bireylerdeki evlilik yaşamından alınan doyumunu arttıkça bireylerdeki aldatmaya yönelik eğilim azalmaktadır.

Psikolojik zihinlilik arttıkça ilişki doyumunu artmaktadır.

Psikolojik zihinlilik arttıkça aldatma eğilimi azalmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada evli bireylerin ilişki doyumunu, aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik arasındaki ilişki incelenmiştir.

Günümüz medeniyetlerinde hala önemli bir yer edinen aile olgusu evlilik kurumuyla doğrudan ilişkilidir. Bireylerin mutlu bir aile yaşantısına sahip olması yaşam kalitesi açısından önem arz etmektedir. Evli kişilerin evlilik yaşantısının kalitesi, hayattan beklentileri ilişki doyumunu ile ilişkilidir. İlişki doyumunun olmadığı ya da az olduğu bir birliktelikte aldatma eğilimi de artış göstermektedir. Birlikteliklere psikolojik zihinlilik olgusuyla yaklaştığımızda kavramların anlaşılabilmesi, birlikteliğin doyumunun anlaşılabilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Psikolojik zihinliliği ilişki doyumunu ve aldatma eğilimi ile birlikte ele aldığımızda bu kavramın diğer değişkenleri anlama ve yorumlama üzerine fayda sağlayacağı kanısına varılmaktadır. İlişki doyumunu , aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik kavramları bir arada ve ayrı ayrı araştırılacak olması literatüre yeni daha güçlü veriler oluşmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çerçevede yapılan çalışmalarda evli bireylerde ilişki doyumunu , aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik terimlerinin ayrı ayrı araştırıldığı görülmüştür. Evli bireylerde ilişki doyumunu ile aldatma eğiliminin birlikte incelendiği saptanmıştır. Fakat ilişki doyumunu , aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik olgularının bir arada incelenmediği görülmüştür. Literatürde bu bağlamda bir eksiklik olduğu görülmüştür.

Bununla birlikte ilişki doyumunu, evlilik doyumunu, evlilik kalitesi , aldatma eğilimi ile ilgili literatürde birlikte ele alınan çalışmalar olduğu görülmüştür. Fakat çalışmaların bazı noktalarda yetersiz kaldığı gözlemlenmiştir. Saptanan eksikliklerin giderilebilmesi adına araştırmaya psikolojik zihinlilik kavramıyla yaklaşarak bulguların daha anlaşılabilir ve güçlü sonuçlar meydana getirmesi açısından önem arz etmektedir.

Günümüz medeniyetleri için popüler bir konu olan ve soru işaretlerini gidermeye yönelik araştırmalar hala modern çağ insanının merakını cezbetmektedir.

Bu çalışmanın neticesinde elde edilecek veriler evli bireylerde ilişki doyumu, aldatma eğilimi, ve psikolojik zihinlilik kavramalarının birlikte ele alınmasıyla yapılan araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu araştırma sayesinde literatürde yeni bulguların ortaya çıkması birçok çalışmaya da katkı sağlayacaktır. Böylece daha kapsamlı sonuçlar elde edilerek literatürü zenginleştireceği düşünülmektedir.

Çalışmanın alandaki boşlukları doldurmasıyla birlikte ilişkili olduğu konular hakkında yeni çalışmalar yapmak isteyen araştırmacılara da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde tasarlanmıştır;

Çalışma grubunun katılımcılarının İstanbul bölgesinde yaşaması ile sınırlandırılmıştır.

Sadece evli bireylerin çalışmaya katılması ile sınırlandırılmıştır.

Tez çalışması 9 ay süre ile sınırlı tutulmuştur.

Katılımcı sayısı 200 kişi(kadın veya erkek olarak) ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma online olarak yürütülmesi ile sınırlandırılmıştır.

Çalışmanın verileri aşağıda belirtilen ölçeklerle sınırlı tutulmuştur:

- 1) Sosyo-demografik Veri Formu
- 2) Evlilik Doyum Ölçeği
- 3) Aldatma Eğilimi Ölçeği
- 4) Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Çalışma grubunun gereken alanı kapsadığı varsayılmaktadır. Katılımcıların samimi ve doğru bir şekilde yanıt verdikleri varsayılmaktadır. Bu çalışmada kullanılan Sosyo -Demografik Veri formu' nun, Evlilik Doyum Ölçeği'nin , Aldatma

Eğilimi Ölçeği' nin ve Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini'nin araştırmaya uygun olarak seçildiği varsayılmıştır.

Tanımlar

Evlilik: İki insanın bir arada ortak bir hayatı paylaşma, ortak görev ve sorumlulukları yerine getirme gibi ortak noktalarda buluşması, ayrıca kendi isteklerinin ve gereksinimlerinin karşılanabildiği birliktelik bütünlüğüne evlilik denir Yeşiltepe(2011).

Evlilik Doymu: Bireylerin evlilik yaşantısı içinde gereksinimlerinin karşılandığına yönelik genel kanısı Tezer(1986).

İlişki Doymu: Bireylerin ilişkileriyle alakalı sahip olduğu fikirleri, ilişkilerinin verdiği haz konusunda bir kanıya varmasına sebep olur. Olumlu yönde bir fikre varılması ilişkiden doyum sağladığını göstermektedir. Olumsuz yönde bir fikre varılması ilişki doyumunun düşük olduğunu göstermektedir Hendrick(1987).

Aldatma: Birliktelik yaşayan iki birey dışında ,ilişkiye başka bir kişinin; duygusal romantik, cinsel olarak müdahil olmasıyla birliktelik içindeki tarafların güvenlerinin zedelenmesi, yapılan mütabakatın zarara uğraması şeklinde açıklanmıştır Hall ve Fincham(2006).

Psikolojik Zihinlilik: Bir bireyin kendi zihinsel ,psikolojik durumuna dair süregelen ilgisi ayrıca bu olguları gözlemleyip yansıtabilmesi şeklinde belirtilmiştir Mccallum ve Piper(1996).

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Evlilik Kavramı

Evlilik kavramının bir kurum olarak kabul görüşü ilk olarak Antik Mısır' da karşımıza çıkmaktadır. Bulunan en eski evlilik belgesi Arami dilinde yazılmış olan papirüs kağıdında yazılı olduğu tespit edilmiştir. Evlilik ,Türk toplumları içinde de önemi korumuştur. Türk boylarından biri olan Oğuz boylarında da evlilikte sevgi, saygı ve tek eşlilik kavramları rol oynamıştır.

Evlilik, insan yaşamını büyük ölçüde etkileyen bir kavramdır. Büyük bir kitle için evlilik vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Evlilik insanların yetiştiği kültüre , geleneklere bağlı olarak farklılık gösterdiği ,dini veya resmi olarak düzenlenen meşru bir kurumdur. Evlilik olgusu her kültürde farklı uygulamalara ya da göreneklere göre farklı özellikler taşısa da dünyaca kabul görmüş bir kurumdur Tarhan(2011).

Bireylerin beklentilerini ve isteklerini bir araya getirerek benzer bir değere sahip olmaları yaşanan ilişkiyle birlikte fikirlerinin ortak bir yaşama uygun şekilde evrilmesine yol açar. Evliliğin meydana geliş biçimi itibariyle farklı yöntemleri bulunabilir. Genel olarak yetişkin bireylerin birbirilerini severek evlenmelerini yanı sıra tanıştırlarak da yapılan evliliklerin oranın az olmağı bilinmektedir. Bireyler için evliliğin önemli olmasının başlıca sebepleri bulunmaktadır. Örneğin: Toplumun genel olarak insanların evli olması gerektiğini düşünmesi yalnız yaşam sürmek istenmemesi, ekonomik sebepler, aile kurma arzusunu taşımak, statü sahibi olmak gibi istekleri barındırmaktadır.

Evli bireyler evlilik kurumunun getirdiği bir takım görev ve sorumlulukları yerine getirmekle yükümlü olmakla birlikte ortak yaşamını sürdürmek, birbirlerine sadık kalmak, çocuk bakımında sorumlulukları beraberce yerine getirmek gibi hususlarda üstlerine düşen rolleri gerçekleştirmeleri gerekmektedir Tarhan(2006).

Evlilik kararı almak bireylerin yaşamı etkileyen önemli bir karar olduğundan hem toplum gözünde hem de akademik alanda dikkat çeken bir konu olmuştur. Aile kavramını toplum için önemli olmasından kaynaklı olarak evlilikte önemsenmektedir. Bireylerin mutlu evlilik yaşamına sahip olması toplum mutluluğunu da kaynak olmaktadır.

Gladding (2002) Evlilik ve aile olgusu ortak yapıya sahip olmakla birlikte benzer olmayan yönlerinin de olduğu görülmüştür. Evlilik yaşantısında sadece bireylerin değil çocukların ve ailenin diğer fertlerinin de çalışmalara dahil edildiği görülmüştür. Bu süreçte evli bireylerin birbirinden pozitif yönde etkilenebilmesinin koşulu olarak birbirlerini anlamak, tanımak beklentilerinin karşılanması gibi durumların bütünü kapsadığı görülmektedir. Evlilik kurumu kısaca bireylerin yaşamlarından doyum almaları sağlayan sosyal bir araçtır Zhang ve Hayward(2006).

2.2. Evlilik Doyumu

Evli çiftlerin birlikteliklerinde meydana gelen mutluluk evlilik doyumu şeklinde açıklanmaktadır Eskin(2012). Evlilikle ilişkili alınan hazzı ifade eden evlilik doyumunun yüksek düzeyde olması bireylerin arasındaki anlaşmazlıkların az yaşanmasına bağlıdır. Bu doyumun sağlanabilmesi için çiftlerin yakın ve dürüst bir iletişim kurmaları gerekmektedir. Bireylerin evlilik yaşamları boyunca aldıkları hazın yüksek olması çiftlerin birbirleriyle olan iletişiminin güçlü olması ve bunu tecrübe etmeleri durumu evlilik doyumunu olarak tanımlanmaktadır Houser(2009).

Evlilik doyumuyla ilgilenen çizilen çerçevelere baktığımızda birbirinden farklı tanımlamalar yapılmıştır ancak kişilerin evlilik kurumu altında birleşerek karşılıklı istek ve ihtiyaçlarının giderilmesi şeklinde açıklanabilir Kaplan(2016).

Evlilik hayatından beklenen verimli bir ilişkinin yaşanması bakımından psiko-sosyal biyolojik bir takım istek ve gereksinimlerin karşılanması fazlaca önem arz eder. Buna bağlı olarak gereksinimlerin beklentiyi karşılayabilmesi için evlilikteki ilişki doyumunu ile doğru bir orantı bulunmaktadır. Evlilik yaşamında karşılaşılan bir takım olumsuzluklar fiziksel ve ruhsal bazı sorunların oluşmasına yol açar. Yaşanan ilişkiden memnun olmama doyum sağlanamaması gibi bireyleri örseleyici durumlarla karşılaşılması ilişkinin gelecekteki var oluşuyla alakalı bir yol çizer. Yaşanan olumsuzluklar ailenin her bir ferdinin ruhsal sağlığını tehdit etmektedir (Güleç & Yenilmez(Ed), 2012).

Evlilik doyumundaki oranın yüksek olması yaşanan ilişkideki beklentilerin karşılanmasıyla doğrudan bir ilişki vardır. Bu doyumunu daha iyi açıklayabilmek için evlilik bütünlüğü ,bireylerin karşılıklı uyumu gibi kavramlar kullanılmıştır Spainer(1979).

Yapılan araştırmalar doğrultusunda literatüre geçmiş olan bir çok çalışmada evlilik doyumunu olgusunun yakın anlamları sayılabilecek bir çok kelimeyle beraber ya da yerine kullanıldığı görülmüştür fakat zamanla kelimeler arasındaki anlam farkları tespit edilip aynı olmayan değişkenler şeklinde tanımlanmıştır Kastro(1998).

Evlilik hayatı boyunca Kirby(2005) yaşanılan doyum eşlerin evlilikle alakalı sahip oldukları düşünce ,duygu , kavrayış biçimi ayrıca evliliğe kazandırdıkları yaklaşım olarak açıklanmıştır. Greef' in evlilik doyumuna getirdiği yaklaşım doyumun işlevsel bir sistem olduğu ayrıca aile kavramının gerekliliklerini yerine getirip getirilemediği ifade eden bir göstergesidir Greff(2000).

Eşlerin ilişki kalitesi ve ilişki doyumunu eşlerin evlilik öncesi birlikteliklerinin sağlıklı olmasına bağlı olarak ilişkilidir.Eşler arasındaki iletişim, konuşma becerilerinin gelişmiş olması evlilik doyumunu arttırır.Evlilik doyumunun yüksek olduğu ilişkilerde çiftler arası çatışmaların ve anlaşmazlıkların düşük olduğu gözlemlenmiştir.çiftlerin büyüyüp yaşadığı ortamın, ebeveynlerinin tutumları kişisel gelişim süreçleri, iletişim becerileri psikolojik ya da biyolojik bir takım sorunlara sahip olması gibi faktörler evlilik doyumunu büyük lde etkiler.Bunun yanı sıra sosyo-ekonomik durum, bireylerin evlenme şekilleri meslek seçimleri,cinsiyet,bireylerin evlenme yaşı gibi faktörler önem arz etmektedir.

Çiftlerin ,biyolojik ve psikolojik olarak sağlıklı olmalarının duygu durumları üzerinde olumlu bir etkiye sebep olmuştur.İlişki kalitesinin yüksek olduğu karşılaşılabilecek olumsuz durumlara karşı baş edebilme yöntemlerinin daha fazla geliştiği görülmektedir Kirby(2005) Bireylerin evlilik doyumunu incelendiğinde ilişkiden alınan doyumun düşük olması eşlerin ayrılma kararı almasında etkisinin büyük olduğu gözlemlenmiştir.çiftlerin evlilikten aldıkları doyumun fazla olması birlikteliğin uzun soluklu olması açısından dikkate değerdir Demoss(2004).

Çiftlerin genel bakış açılarından ziyade her bir bireyin düşüncesini kapsayan özellikleriyle evlilik doyumunu, evlilik yaşamı boyunca geçen sredeki iletişimin bütün açıdan farkına vardıkları memnuniyet ve iyi hissetme duygularının tamamıdır Hawkins(2005).

Bir evlilikteki ilişki kalitesi,evlilik uyumu olumlu yönde etkilemekle birlikte bir çok faktörün etkisi ilişki doyumunda belirleyici olmaktadır.Bireylerin ebeveynlerinin yaptığı evlilikler,evlilik öncesi birliktelik süresi,kendilerini bağlı hissettikleri cinsiyete

göre ithaf edilmiş rollerde büyümek, ilişkilerinin aile fertleri ve arkadaş çevreleri tarafından kabul görme oranının yüksekliği, çiftlerin evlilik öncesi birbirleriyle olan uyumları, sosyo –ekonomik statülerinin benzerliği, kökensele ya da dini inanışların yakın olması, evliliğe karar verme yaşı, ebeveynleriyle güçlü iletişim kurması şeklinde gözlemlenmektedir Özgüven(2001).

Evlilik yaşamında yüksek doyum sağlanabilmesi için 4 ana etmen mevcuttur. Eşin kişiye uygun olarak tercih edilmesi, çiftlerin karşılıklı olarak iyi ve hoşgörülü bir yaklaşıma sahip olması aynı şekilde içinde buldukları çevreye karşıda olumlu olmaları, çiftlerin aktif bir cinsel yaşama istekli olmaları, çocuk sahibi olma konusunda ortak bir fikri benimsemiş olmalarıdır Velde(1953).

Evlilik yaşamında ilişki doyumunun azalması bir çok faktöre bağlıdır. Çiftlerin birbirlerinden istedikleri tutum ve vaatlerin karşılanmaması, isteklerinin yanıt bulmaması ya da yetersiz kalması, çiftler arası diyalogda saygı ve anlayış limitlerinin aşılması belirgin bir şekilde evlilikte sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Böylece boşanma kararlarının alınmasına sebebiyet vermektedir Özgüven(2000).

İlişkilerindeki anlaşmazlıkları aşamayan ve de boşanma kararı almaya eğilim gösteren bireylerin genel olarak tutumlarını gözlemlediğimizde belli başlı bazı benzer faktörlerin olduğu keşfedilmiştir. Bireylerin evlendiği zaman genç yaşta olmaları anne –babalarının ayrılmış olmaları boşanmaya olan yaklaşımları olumlu ve açık fikirlidirler. Buna benzer tutumlara sahip bireylerin tartışma ve anlaşmazlık oranlarının arttığı, ilişki kalitelerinin ciddi oranda azaldığı bununla ilişkili olarak evlilik doyumuyla olumsuz yönde bir ilişkinin bulunduğu gözlemlenmiştir Amato(2007).

Evli çiftlerin evlilik doyumlarının yüksek olması bir çok etmene bağlı olarak ;yakınlık ihtiyaçlarının karşılanması, biyolojik, cinsel isteklerinin tatmin edici ölçüde karşılık bulması psikolojik olarak iyi hissedebilmeleri tekrardan denge konumuna geçmesi haliyle açıklanmıştır. Evlilik uyumu ve evlilik doyumunu birbiri yerine kullanılabilen kavramlar olmakla birlikte aslında farklı anlamları ifade etmektedir. Evlilik uyumuna sahip evli çiftlerin ilişkilerindeki kalitenin yüksek olması öncelikli iken evlilik doyumunda ise çiftlerin kavrayış biçimleri öznel bakış açıları etkin olmaktadır.

Erberek,Beştepe,Akar,Alpkan ve Erdamlar(2005) evlilik doyumuna ilişkin evli çiftlerin ilişkilerine bütüncül açıdan bakıldığında hoşnut olma ve de öznel mutlak gibi kavramlarının iletişimlerinin temelini oluşturmaktadır.

2.2.1.Evlilik Doyumunu Etkileyen Faktörler

Evlilik doyumunun yüksek olması evlilik yaşamını etkileyen bir çok faktörle ilişkilendirilmiştir.Bu alanda yapılan bazı çalışmalarda, araştırmacıların ortaya koydukları bulgular neticesinde evli bireylerin evlilik hayatlarına ilişkin bütün duygu ve düşüncelerinin sonuçlarını ortaya konulduğunu söylemişlerdir.

Heyman,Sayaersve Bellack(1994) ile çalışma arkadaşları,çiftlerin ilişkilerinden aldıkları doyum beklentilerinin karşılanmasıyla iyi hissetmeleri ayrıca ihtiyaçlarının giderilmesiyle alakalı genel bir analiz sonucu olarak tanımlanmıştır. Aynı zamanda evli çiftlerin, evlilik yaşamları boyunca çevreyle olan ilişkileri, sosyalleşmesi gibi kulvarlarda üstlenilen sorumlulukların yerine getirilmesi bunun ne kadarının karşılanabildiği ile evliliğin ihtiyaçlarının tatmin edici ölçüde giderilmesi birbiriyle ilişkilidir Öz ve Tatar(2020).

Evlilik kavramına yüklenen düşüncelerin karşılık bulabilmesi evli bireylerin ilişkilerinden aldıkları doyumla doğru orantılı ilerlemektedir Larson(2004). Uygulanan bir araştırmada evlilik doyumuna etki eden faktörler belli başlıklar altında toplanmıştır.Bunların tamamına ‘evlilik üçgeni’ denilmiştir.Bireylerin çatışmaya meyilli olması problemlere karşı uzlaşmacı tavır sergilememesi stresli bir duruma karşı oto kontrolünün olmaması olumsuz faktörler olarak değerlendirilirken hoşgörü, anlayışlı-açık fikirli olma ,rahat olabilmesi gibi durumlarda olumlu faktörler olarak tanımlanmaktadır.Bireylerin evliliklerinde uyumu yakalayabilmesi açısından,sorunları konuşup çözüme kavuşturabilme, iletişimin güçlü olması müşterek koşullarda uzlaşılabilmesi gibi etmenler önem taşımaktadır. Ebeveynlerinden ayrı özgür bir yaşam biçimine geçmiş olmak benzer yaştaki bireyler sağlıklı bir ilişki kurabilme ve kabul edilip edilmedikleri gibi etmenler evliliğe ilişkin uyumlarının yüksek olmasıyla yakından ilişkilidir.

Noller ve Feeney(2002) evli bireylerin evlenmeden önceki ilişkileri içerisinde karşılaşılan tartışma ve sorunların fazla olması evlilik doyumunun azalmasına yol açtığı vurgulanmaktadır. Ayrıca Noller ve Feeney'nin fikirlerine bakıldığında bireylerin birbirlerine olan aşk ve sevgilerini gösterememeleri ,bireylerin çatışmalara

karşı bakış açılarının ortak olmaması evlilik doyumundan alınan hazzın düşük olmasına yol açar.

Çiftlerin birliktelik boyunca güçlü bir iletişime sahip olmaları birbirlerine karşı olan kazanımları açısından önemlidir. Diyalog kurabilme, konuşma becerilerinin fazla olması pozitif açıdan evlilik doyumlarına katkı sağlamaktadır. Etkili bir diyalog kurma ile birlikte bir çok etmende beraberinde gelişir. Duygu, düşünce, bakış açıları, karşı tarafı anlayabilme gibi olgularla ilgili ilerleme kaydedilmektedir. Bireylerin güçlü bir iletişim kuramaması evli bireylerin sıklıkla, yok yere çatışmalar, haksız ithamlar, karşılıklı olarak kötü sözlerin söylenmesi gibi ilişkide olumsuz sayılabilecek durumlar görülmektedir. Bu sebeplerle evlilik doyumunda ciddi oranda düşüş görülmektedir (Bertoni ve Bodenmann(2010)).

Evlilik doyumunun yüksek olmasını sağlayan etmenlerden başlıca olarak evlilikte yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması yetisidir. Evliliklerde anlaşmazlıkların veya çatışmaların olmayacağını düşünülmesinden ziyade meydana gelen sorunların sağlıklı bir iletişimle üstesinden gelinmesi ilişkinin olumlu yönde ilerlemesi açısından fayda sağlayacaktır (Hünler(2002)).

Evlilik doyumuyla ilgili yapılan bir çalışmada çiftlerin sahip oldukları meslek ve de sosyal statülerinin evlilik yaşamındaki ilişki doyumuyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Kişilerin mesleki açıdan konumu yüksek durumda ise diğer alt gelir gruplarına göre ilişki doyumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Kişilerin mesleğine bağlı olarak hayat kalitesinin artması alınan doyumla doğru orantılıdır (Hasta(1996)).

2.2.1.1. Sosyal Mübadele Kuramları

Bu kuram bireylerin karşılıklı iletişimlerini, bağlarını araştırmaktadır. Thibaut ve Kelley tarafından incelenmiştir. Kuram, ödül, sonuç, ve de karşılaştırmalar olmak üzere 3 faktör üzerine kurulmuştur. Bu kuramı en iyi açıklayan kavramlardan bir tanesi mini-max tasarımıdır. Bu tasarıma göre kişilerin hak ettiklerine kavuşması düşüncesi ödül olarak tanımlanırken bedel kavramı kişiyi örseleyen, sınırlayan bir olgu olarak açıklanmaktadır (Thibaut ve Kelley, 1959; Hovardaoğlu, 1995).

Eşlerin birbirleriyle hoş zaman geçirmesi, duygusal açıdan destek olunması, finansal anlamda destek verilmesi ilişkide doyumu sağlayan ödül olarak nitelendirilebilir. Aksi yönde bedel kavramı, bireyin pozitif yöndeki tutumların oluşumunun kısıtlanması ilişkiden aldığı verimi azaltan bir etmendir. Evlilik yaşamı

boyunca çiftlerin hak ettiklerine inandıkları ödülün beklentilerini karşılamadığı kaanatine varırlarsa beraberliklerinde çatışma ve sorunlar baş gösterebilir.İstenilen ödülün alınmaması evlilik doyumu düşünürken iyi hissetme oranında azalma görülür.Karşılaştırma düzeyi ,bireylerin ilişkilerindeki şimdiki anı tarafsız(nötr) olarak kabul eder. İlişki verimliliğinden ortaya çıkan sonuç nötr şekilde tanımlanır.Bu nötr olma durumunda karşılaştırma düzeyi yükselir ve sınırını daha üst bir seviyeye çıkarırsa evlilikten doyum alındığı görüşüne varılır Hovardaoğlu(1995).

Çiftlerin ilişkilerinden aldıkları hazza karşı tarafa yaptıkları fedakarlıktan yüksek ise pozitif yönde kazanım elde etmiş olurlar.İlişkiyi değerlendirip analiz ederken bireylerin eşlerinin davranışları ,bakış açıları ,karşılıklı iletişimlerinin güçlü olmasından meydana gelir Sabatelli(1988).

2.2.1.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Kuramı çiftlerin evlilik hayatına, evliliğe karşı olan tutumlarının esas kaynağının anne–babalarının tavırlarına bağlı olduğunu vurgular.Bu kurama göre kişilerin kendi evlilik yaşamını sürdürme biçimleri ailelerinden öğrenilmiş bir olgudur.Kişiler evlilik öncesi yaşamlarında ailelerinden öğrendikleri düşünce davranış ve tutumları kurmuş oldukları aileye yansıtırlar.Bireylerin bu kazanımları doğuştan değil sonradan öğrenerek görerek kazanım sağlamışlardır.Belli başlı şekil almış davranış şemalarına sahip olduklarını vurgulamaktadır Bandura(1977). Sosyal öğrenme kuramı evlilik yaşamı boyunca öznel çıkarımlar yaparak ödül,ceza ,sonuç kavramlarını analiz ettiklerini belirtir.Kişiler arasında meydana gelen sorunların ele alınması ,yaklaşımları ve sonuca ulaştırılması gibi faktörler için olguları anlamlandırabilmelerinin payının büyük olduğunu ortaya koyar.

2.2.1.3. Öğrenme Kuramı

Bu kuram evlilik ,aşk gibi kavramların süreçlerini edinimsel ve tepkisel koşullanma ile ortaya koymaktadır.Kişilerin eşlerine karşı yaklaşımlarını daha önceki öğrenmelerinin etkisinde kaldığını vurgulamaktadır Binici(2000).

Öğrenme kuramına göre bireylerin karşılıklı olarak ortaya çıkardıkları etkileşimlerin bireylerin evlilikteki ilişkin doyumuna büyük ölçüde etki sağlar Barkers(1998).

2.2.1.4. Bağlamsal Model

Bağlam kavramı çiftlerin evlilik hayatlarını etkileyen tutum ve yaklaşımlarının tamamını kapsamaktadır.Eşlerin sergilediği tutumlar sonucunda karşısındaki birey bunlardan direkt olarak etkilenmektedir.Bu etkiler duygusal,zihinsel süreçleri kapsayan bağlam çerçevesinde değerlendirilir.Bireylerin psikolojik açıdan etkileşimlere maruz kaldığı gözlemlenmektedir.Bağlam kavramı yakın ve uzak olmak üzere belirtilmektedir.Evli çiftlerin evlilik hayatında eşinin tavır ve tutumları karşısında hissettiği bütün duygu ve fikirlerini yakın bağlam olarak açıklayabiliriz.Kişisel duygu aktarımı şeklinde vurgulanmaktadır Bradbury ve Fincham(1988).

2.2.1.5. Kişiler Arası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı

Bu kuram Miller ve Steinberg tarafından açıklanmıştır.Evlilik öncesi kişilerin ilişki doyumunu ortaya koymuşlardır.Kurama göre kişilerin karşısındaki kişinin fikirleriyle ilintilidir.Kişiler evlenmeyi seçtikleri kişileri çevresel,kalıplaşmış düşüncelere bağlı kalmadan kişiyi olduğu gibi kişisel özellikleriyle kabullenirse evliliklerinden aldıkları doyumun daha fazla olacağı ifade edilmektedir Gökmen(2001).

2.2.1.6. Yükleme Kuramı

Bu kuram Weiner tarafından açıklanmıştır.Bu durumun bireyde bıraktığı izi,etkiyi nedenlerini ortaya koyan bir kuramdır.Kişilerin bir olay veya tutum sonucunda sahip oldukları düşünce veya bakış açısının bundan sonraki tutumlarını etkileyeceğini söyleyen yüklemelerde bulunan bir kavramdır.

Bir davranışın veya durumun sebeplerinin nerden kaynaklandığını ortaya koymayı ele alan bir kuramdır.Böylece çiftler evlenmeden önce var olan durumları dahi açık ve anlaşılabilir bir biçimde kavrayabilmektedir Bradbury(1988).

Bu kuramda sorumluluk kavramını ele aldığımızda yüklemelerinde önemli olan maksattır.Durumun bilinçli bir şekilde arzulanıp arzulanmadan mı meydana geldi karşılıklı etkileşimde önem arz eder.

2.3. Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılmış Çalışmalar

Kubat(2012) evlilik doyumu ve aldatma eğilimini ele aldığı çalışmasında iki değişken arasında olumsuz yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Aile birimi toplumun çekirdeğini oluşturması nedeniyle sağlıklı bir toplum meydana getirmek ancak aile yapısını sağlamlaştırmaktan geçer.Toplum meydana getiren en küçük yapı birimi ailedir.Aile oluşumu sosyo-kültürel açıdan önem taşımaktadır.Biyo-psikolojik sağlığı iyi olan bir aile yapısı evlilik doyumunun yüksek olduğu bir aile yaşantısıyla edinilebilir.

Vailant(1993) Evli bireylerin boşanmalarına sebebiyet veren bir çok değişik nedenlerin olduğunu ve bu çiftlerin genelinenin mutsuz olduğunu vurgulamaktadır.

Goodman(1999) ortaya konan çalışmada çiftlerin yakınlık, özerklik kavramlarının evlilik doyumu üzerine etkisi araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre evlilik yaşamları uzun süren çiftlerin eşleriyle olan yakınlıklarının daha fazla olduğunu ortaya koymuştur.

Grych ve Fincham(1990) bireylerin evlilik yaşamı içerisinde tartışma ve ahenk, zıt kavramlar gibi durmasına rağmen aslında mutlu evliliklerde de tıpkı mutsuz evliliklerde görüldüğü gibi çatışma ve sorunların görülebileceğini ortaya koymuştur.

Straasli ve Markman(1990) yaptıkları araştırmaya göre bireylerin cinsiyete göre gördükleri sorunların değiştiğini vurgulamaktadır.Kadın bireylerde finansal sorunların ve yakın aile ilişkilerinin problem olabileceğini söylerken erkek bireylerde ise çocuk sahibi olmayı ciddi bir sorun olarak algıladıkları sonucuna varmışlardır.

Tezer(1994) yaptığı çalışmaya 103 evli birey katılmıştır.Araştırmanın bulgularına baktığımızda çalışan kadınların evlilik doyumlarının daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Evlilik doyumuyla ilgili yapılan araştırmaların genelinde çiftlerinin evlilik hayatlarının ilk zamanlarında alınana doyumun daha fazla olduğu belirtilmekle birlikte ayna zamanda süre gelen zaman içinde evlilikten alınana doyumun düştüğünün gözlemlendiğini ortaya koymaktadır.Bu alanda çalışma yapan araştırmacılardan birkaçı Cohan ve Bradbury(1997) tarafından incelenmiştir.

Evlilik doyumuyla alakalı yapılan bir araştırmaya göre de Erci ve Ergin(2005) buldukları sonuçları paylaşmışlardır.Evli kadınlarda yapılan çalışmaya göre eğitim

seviyesinin yüksek olmasıyla evlilik doyumunun olumlu bir şekilde anlamlı ilişkisinin olduğunu vurgulamışlardır. Aynı zamanda negatif açıdan bir ilişkisinde bulunduğu bazı maddeler bulunmaktadır. Bireylerin evlilik yaşı, sahip olunan çocuk miktarı, evlilikte geçen süre ile arasında negatif bir ilişki belirtilmektedir.

Callan(1984) yaptığı çalışmada çiftlerin evlilik doyumlarının yüksek veya düşük olmasının çocuk sahibi olmak veyahut çocuk sahibi olmamakla ilişkisinin araştırılması için çalışmalarda bulunmuştur. Yaptığı çalışmada 50 çift ve 41 çocuklu ailenin evlilikleri üzerine çalışma yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar neticesinde çocuk sahibi olan çiftlerin boşanma konusundaki isteklerinin ve eğilimlerinin daha az olduğu gözlemlenmiştir.

Xiaohe ve Whyte(1990) elde edilen sonuçlara göre tanışılarak yapılan görücü usulüyle gerçekleştirilen evliliğin, tanışıp evlilik öncesi birliktelikleri olan çiftlere göre evlilik doyumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Görücü usulü evlilikte bireylerin birbirlerinin kişilik özelliklerini bilmedikleri için evlilik yaşantısında tanımak zorunda kaldıkları için ve de evliliklerini devam ettirmeleri gerektiğinden evlilik doyumları yüksek olmakla beraber kurdukları iletişim daha güçlüdür.

2.4. İlişki Doyumu

İnsan toplumun bir parçasıdır. İnsanlar doğaları gereği sosyal bir varlıktır ve iletişim kurmaya ihtiyacı vardır. Bireyin kişisel gelişimi kurduğu sosyal ilişkiler ve çevreyle pekişip gelişmektedir Erber(2018).

İlişkinin bütün açılarıyla ele alındığı memnun olma ve de bireysel haz alma gibi duyguların ortaya konulması ilişki doyumunu açıklamaya çalışmıştır Hawkins(1968) Ortaya atılan diğer bir tanımlama ise şu şekildedir; Bireyin karşısındaki kişiye karşı duygularının pozitif olması ilişkilerinin gücü, karşılıklı bir analiz sonucunda değerlendirilmektedir Rusbult(1980).

Çiftlerin ilişkilerinden doyum aldıklarının görülmesi ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde ilerlediğini göstermektedir. Çiftlerin sahip oldukları ilişkiden aldıkları hazzın ortak olması ilişkilerinin devamlılığı gibi faktörler ilişki doyumunu ortaya koymaktadır Stackent ve Bursik(2003).

İnsanlar gelişim gösterirken sosyal olarak çevreleriyle etkileşim halindedir. Bireylerin kurduğu ilişkilerden biriside romantik ilişkilerdir. Bu ilişki türü

bir çok alt başlıkta değerlendirilebilir. Bireyler arası romantik ilişkiler kısaca şöyle bahsedilebilir; flörtleşme, aynı ortak alanı paylaşma, uzun soluklu ilişkiler ve evlilik olarak kısaca söylenebilir. Bu tür ilişki biçiminde tarafların birbirlerine olan bağlarının fazla olması ve tutkuyla bir arada olmaları yakın bir iletişim biçimidir Hendrick(2006).

İlişki doyumunu tanımlarken çiftlerin birbirlerine karşı hissettikleri hisler fikir ve tutumların bütünü olarak açıklanmaktadır. Hendrick'in açıklamasına göre partnerlerin ilişkilerine yönelik bağlılık tutumları, ilişkiye verilen ödümler ve bireyin ilişkiye şeffaf ve samimi yaklaşmasıyla ilişkilidir Hendrick, Hendrick ve Adler(1988). Bunun yanı sıra bireylerin ilişkilerinden tatminkar olmaları da ilişki doyumunu açıklayan bir görüş olarak ortaya konmaktadır Hendrick(1988).

Literatürü incelediğimizde ilişki doyumu bağlamında evlilik doyumuyla alakalı çalışmaların yapıldığı ortaya konulmaktadır. Evlilik süresince zamanla doyumun farklılaştığı gözlemlenmektedir. Esas olan ise evli bireylerin birbirlerine kattıkları değer ve davranışların psikolojik hallerine etkisidir Levenson ve Gottman(1985).

İlişki doyumuna terimsel açıdan baktığımızda baz alınan kurama ilişkin şunu söyleyebiliriz; romantik bir ilişkiye sahip olan partnerlerin ilişki doyumlarını değerlendirebilmek için karşılaştırma yöntemine başvurulmaktadır. Bu karşılaştırma yöntemi, ilişkide sağlanan doyumun derecesine ilişkin veriler sunmaktadır. Literatüre geçmiş incelemeler neticesinde partnerler ortalama bir puana sahip olurlar. Bu puana nötr noktası adı verilmektedir. Bu puanın üstünde puan alan partnerlerin ilişki doyumunun tatmin edici bir seviyede olduğu belirtilmektedir. Bu noktanın altında puana sahip olan partnerler için ilişki doyumu sağlanamamaktadır Günay(2007).

Romantik ilişkiler üzerine yapılan benzer çalışmalarda ilişki doyumuna ilişkin fazlaca veri bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamına bakıldığında birden fazla faktörün etkisinin olduğu gözlemlenmiştir. Buna ilişkin sıralayabileceğimiz çiftlerin kurduğu iletişim ve dostluğun iyi olması ilişkileriyle ilgili duygusal yaklaşımlarının sürekliliği, partnerine karşı duyduğu bağlı olma hali, ilişkiye gösterilen sadakat, çiftlerin birbirlerine karşı saygılı tutum ve davranışları, partnerlerin birbirlerinin istek ve memnuniyetlerini yerine getirme arzusu olarak açıklanabilir Çağ ve Yıldırım(2013).

Literatürde kendi ülkemizde yapılan çalışmaları incelediğimizde romantik ilişki doyumu üzerine yeterince çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Ortaya konan

çalışmalarda ise ilişki doyumunun hangi çeşit etmenlerden etkilendiği üzerine bulgular ve sonuçlar ortaya konulmuştur. Bu konuyla ilgili inceleme yapan araştırmacılar Çınar (2008) ve Güven (2005) örnek gösterilebilir.

İlişki doyumu ile yapılan çalışmalarda partnerlerin cinsel yönelimleri incelendiğinde bu konuyla alakalı benzer görüşlere sahip bireylerin daha yüksek ilişki doyumuna sahipken görüşleri aynı olmayan partnerlerin ilişkiden aldıkları doyumun daha düşük olduğu ortaya konulmuştur Curun ve Çapkın(2014).

İlişki doyumu ile yapılan bir takım çalışmada partnerlerin kültürel özelliklerine bakıldığında arasında anlamlı ve olumlu bir ilişkinin var olduğu vurgulanmıştır.İlişkilerinde daha bağımsız bir tavıra sahip bireylerin ilişkilerinde yüksek doyum gözlemlenirken daha geleneklerine bağlı davranışlara sahip partnerlerin ilişki doyumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir Schwarzwald,Koslowsky,Izhak-Nir ve Efrat(2008).

Katılımcılarının kadınların oluşturduğu bir çalışmada 1257 kadın katılımcı üzerine yapılan çalışmaya göre ilişki doyumuna ilişkin etki eden faktörlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.Elde edilen bulgulara göre duygusal açıdan sağlıklı olan bireylerin pozitif tutumlarının ilişki doyumuyla anlamlı bir ilişkisinin olduğu saptanmıştır Wright ve Busby(1997).

Yapılan bir çalışmada görülmüştür ki farkındalık düzeyi yüksek olan partnerlerin ilişki doyumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.Partnerlerin farkındalık düzeyi düşük ise endişe,stres,öfkelenme,partnerine karşı düşmanca tavırların daha yüksek oranda sergilediğini belirtmiştir Barnes,Brown,Krusermark,Campell ve Rogge(2007).

Yapılan başka bir çalışmada elde edilen bulgulara göre ilişki doyumuyla ilişki sahibi olma fikrinin arasında ilişki gözlemlendiğinde bu faktörlerin aralarında pozitif yönde bir bağlantı bulunmaktadır Acitelli ve Rogers(1999).

İlişki doyumuyla ilişkili yapılan çalışmalara bakıldığında demografik özelliklerle bireyin eğitim seviyesine bakıldığında ilişki doyumu açısından kayda değer oranda bir değişikliğin bulunmadığı gözlemlenmiştir Jose ve Alfons(2007).

2.5. Aldatmanın Tanımı ve Aldatma Eğilimi

İkili ilişki yapısını incelediğimizde herhangi bir duygusal yada fiziki yakınlığın ilişki dışı başka bir kişi ile paylaşılması durumunu sadakatsizlik olarak nitelendirilmektedir Drigotas ve Barta(2001).

Aldatma kavramı bir çok açıdan ele alınması gereken kompleks yapıya sahip bir kavramdır.Aldatmaya etki eden bir takım faktörleri ele aldığımızda partnerlerin kişisel özellikleri,bireyin ilişkiye özel düşünceleri ve tutumları ,aile bireylerinden öğrenilerek ilişkiye taşınan bir takım etkiler aldatmanın farklı türlerde ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır Weeks(2003).

Çiftlerle çalışan terapistlerin çoğunlukla karşı karşıya kaldıkları bir problem olarak aldatma ve de aldatılma olguları olarak gözlemlenmektedir Bischoff(2003) Evli bireylere ilişkin aldatma kavramını incelediğimizde bireylerden birisi tek eşlilik fikrine sahipken diğerinin ise eşinden saklı bir şekilde karşı çıkararak bozması şeklinde belirtilmektedir.

İkili ilişkiye sahip bireylerden bazıları ilişkisini ön planda tutmaktan yana bir düşünceye sahip olmasına karşın ilişki haricindeki kişilerle cinsel birliktelik yaşamaktadır.Fakat sadakatsizlik kavramına sadece cinselliği atfetmek doğru bir yaklaşım olmaz Blow ve Hartnett(2005). Romantik ilişki içinde olan bireylerin herhangi birinin ya da ikisinin desadakatsizliği sonucunda ilişkinin rutininin bozulması gibi bir sorunun oluşmasıyla beraber birtakım yoğun duygusal tepkilerin doğmasına neden olmaktadır Buss(2000).

Evlilik ilişkisi içinde aldatma olgusu genel olarak ortaya çıkan bir sorundur.Sosyal medyanın önem kazanması ve günümüz basınının popüleritesiyle birlikte gündem olan bir olgu olarak 'aldatma'görülmektedir.Bu alanda yapılan araştırmalar bulgulara ulaşma konusunda ciddi çaba getirmekle birlikte zorlayıcıdır.Sadakatsizlik net olmamakla birlikte bir çok faktörün etkisinde olduğundan açıklaması zor bir kavram olarak gözlemlenmektedir Atkins,Baucom ve Jocabson(2001).

Aldatma evli çiftler arasında sıklıkla yaşanan bir sorun olmakla birlikte evli bireylerden birisinin diğerini aldatması sonucunda ilişkinin ciddi ölçüde zarar görmesi söz konusudur. Bazı araştırmalarda ise ortaya konan aldatma kavramına bakıldığında bütün fiziki birlikteliklerin cinsel ilişki kapsamında algılanması gerektiği şeklinde

ilişkinin sürekli olmasıda eklenmektedir.Aldatma kavramına bütünsel açıdan baktığımızda içinde bir çok türünün olduğu belirtilmektedir.Aldatma ile alakalı araştırmalar incelenirken çoğunlukla cinselliğin evlilik dışında yaşandığı aldatma olgusu üzerinde durulmuştur.Evli bireyin eşi dışında yaşadığı cinsel hayatı kastederken genellikle açıkça belirtilmemiş bir çok değişik çeşitde evliliğin kapsamı dışında kalan tutumlardan bahsedilmektedir.

Lusterman'a göre tek seferlik aldatma ,flörtleşme ve partner haricinde bir ilişkiye sahip olma aldatma türleri olarak açıklanmaktadır.Hangi çeşit aldatma tipi olursa olsun aldatılan bireyin ciddi ölçüde olumsuz yönde etkilendiği ve travmatize olduğunu belirtmektedir.

Çiftlerden kadın bireyin aldatma eğilimlerinin duygusal,cinsel temelli olduğu gözlemlenirken erkek bireylerin aldatma yöneliminin cinsel istek üzerine olduğunu açıklamaktadır Çavuşoğlu(2011).

Aldatma eğilimlerinin cinsiyetler üzerinde farklılaştığı gözlemlenmektedir.Çiftlerden kadınların aldatma nedenlerinin derin bağ kurma ve yakın olma gereksinimlerinin karşılanması olarak vurgulanırken erkek bireylerin aldatma tutumlarının rastgele biçimde olduğu ve herhangi bir hissi yaklaşımın olmadığını cinsiyete göre aldatmanın nedenlerinin farklı olduğunu belirtmektedir Allen(2004).

Freud'un psikanalitik kuramına baktığımızda çocukluk evresinde Elactra ve de Oedipus komplekslerini sağlıklı bir şekilde üstesinden gelemediği durumda kişinin bilinçdışı yoluyla ilerlettiği yasaklar sebebiyle partneriyle haz almaya yönelik cinsel bir birliktelik yaşayamamaktadır.Aldatan bireyin çocukluk döneminde cinsellik kavramını kötü bir şey olarak tanımlaması partnerinden haz alamaması böylece daha düşük konumdaki farklı birisiyle ve daha az seviyede değer verdiği kişiyle cinsel birliktelik yaşama arzusunda olur Freud(1938).

İnternetin günlük hayattada yaygınlaşması sanal aldatmalarıda beraberinde getirmiştir. Bununla beraber sanal ilişki olgusuda günlük yaşamda yer bulmuştur.Sanal olarak gerçekleşen aldatmalarda,aldatan birey bunun bir aldatma olmadığı fikrini savunmuştur. İnternetin yaygınlaşmasıyla erişimin kolaylaşması akıllı cihazların yaşama dahil olmasıyla sanal olarak gerçekleşen ilişkilerde artış görülmüştür Ögel(2012).

Evli çiftlerin birlikteliklerinin devamlılığı için güven olgusunun oluşması ciddi bir etmendir.Partnerler arası iletişimin ve ilişki sürekliliğinin olması için önem arz etmektedir.Fakat aldatma eğilimi gösteren kişi sosyal medya aracılığıyla kurduğu ilişkiyle partnerine yalan söyleyip,uzaklaşan birey evliliğin temelini sarsarak daha ileriki aşamada boşanmaya kadar sebebiyet vermektedir Yarımcı(2017).

2.5.1. Aldatma Eğilimi ve Nedenleri

Evlilik hayatından alınan doyumun az olması fiziksel ya da duygusal etkileşimlerin az olması aldatma oranının artmasına yol açmaktadır.Aldatmaya sebep olan en genel olgularından bazıları evlilik yaşamında ortaya çıkan iyi hissetmemeye beraber kavgaların yaşanmasıdır (D.2009).

Erkek bireylerin aldatmaya yönelme nedenleriyle alakalı bir çok faktör ortaya konulmaktadır. Evli bireylerin beklentilerinin istedikleri doğrultuda olmaması yeterince haz alamama,farklı deneyimler yaşamaya açık olma isteği ayrıca sosyal yaşamda açık ilişki görüşünü benimsemiş kadın bireylerin var olması,aldatmanın gerçekleştirildiği bireyi cezbedici bulmayla beraber öç alma hislerinin bireylerde yoğun olarak yaşanması sayılmaktadır Norment(1998).

Çavuşoğlu(2011) Çocukluk yıllarında aldatmanın yaşandığını gözleyen bireyler ileri yaşlarında aldatma oranın da yükselmenin olduğunu belirtmiştir.

Birçok sosyo-demografik etmenin aldatma eğilimine etkisine yönelik çalışmalar ortaya konulmuştur.Kadın bireylerin kendisinden daha büyük partnerlerle ilişkiye yönelmesinin yanı sıra erkek bireylerin kendisine göre daha küçük yaştaki kadın partnerleri seçmeye yöneldiğini belirtmiştir.Aynı zamanda eğitim seviyesi yüksek ve de yüksek gelire sahip olmanın aldatma eğiliminde oranın yükselmesine sebep olduğu belirtilmektedir .Bireylerin evlilik süresinin fazla olmasıyla aldatma eğilimi arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

2.5.2. Aldatma Eğilimi ile ilgili yapılan bir takım çalışmalar

Erkek bireylerin kadın bireylere göre evlilik dışı daha fazla beraberlik tecrübelerinin olduğu gözlemlenmiştir Egan ve Angus(2004).

Literatüre bakıldığında ülkemizde yapılan evlilik kurumu içindeki bireylerin evlilik yaşamlarıyla ilişki çok araştırma olmamasının yanı sıra ilişki doyumunu romantik

ilişkilerde ilişki doyumu, aldatma eğilimi gibi konularda geniş açılı çalışmaların ortaya konulduğu ortaya çıkmaktadır Öz ve Tatar(2020).

Atwood ve Seifer (1997) yılında yaptıkları araştırmalara göre evli kadın bireylerin yarısı aldatma eğilimine sahipken evli erkek bireylerin ise bundan daha yüksek oranda evlilik yaşamları süresince bir süre başka bir partnerle ilişki içinde olduğunu vurgulamaktadır.

Polat(2006) yılında ortaya koyduğu araştırmasında evlilik uyumu ölçeği, çatışma eğilimi ölçeği ile aldatma eğilimi ölçeğini kullanmıştır. Bu çalışmada evli bireylerin evlilik uyumu, aldatma eğilimi ile çatışma eğilimlerinin birbirleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır.

Romantik ilişkiye sahip katılımcıları kapsayan bir çalışma bulgularına göre yüksek bilişsel kontrol düzeyiyle çekici bir partnerle birlikte olma isteyinin düşüklüğü arasında ilişki olduğu belirtilmiştir. Ortaya çıkan bulgulara göre bilişsel kontrol beceri düzeyi yüksek olan evli bireyin başka çekicilik düzeyi yüksek bir partnerle birlikte olma arzusuna karşı koyma eylemine katkı sağlamaktadır Pronk, Karremans ve Wigboldus(2011).

Kankaya(2015) tarafından yapılan araştırmada cinsel doyum ile aldatma eğilimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre aldatma eğilimi ile cinsel doyum arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Birey aldığı cinsel doyum düştükçe aldatma eğiliminde artış tespit edilmiştir.

Kantarcı(2009) araştırmasında elde ettiği bulgulara göre evli erkek bireylerin aldatma eğilimi oranı evli kadınlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Kahraman, Turgut, Deveci, Altınal, Aygül ve Yetkinoğlu(2010) ortaya koydukları çalışma bulgularına göre bireyin ahlaki açıdan var olan çatışmalarını tasvip etmesinin kapsamı araştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında evli erkek bireylerin aldatma kavramını önemli olmayan çatışma şeklinde kabul ettiklerini saptamışlardır.

2.6. Psikolojik Zihinlilik

Psikolojik zihinlilik dışardan gözlemlenmesi pek mümkün olmayan kavramsal olarak komplike ve görülemeyen bir olguyu tarif etmektedir. Tolar ve Reznikof (1960) yaptığı çalışmalarda bulgulara göre eylem ve bütün alışkanlıkların temelinde olan etmenleri kavrayabilme kabiliyeti şeklinde açıklamışlardır.

Reiser(1972) görüşlerine göre psikolojik zihinlilik meydana getirdiğini söylediği faktörleri şu biçimde açıklamıştır: İnsan eylemleri ve davranışlarının altında yatan itici güce karşın bir merak duygusuna sahip olması diğer insanlara karşın empati duyabilme sezgi ve duygusal olaylara karşın yaklaşım, olayları başlangıç ve sonuç bağlamında değerlendirebilme olayların yakın olan yönlerine karşın hassasiyet ve temsili manada kavrayabilme biçiminde ortaya koymuştur.

Wolitzky ve Resben (1974) de yaptıkları çalışmalarda psikolojik zihinliliği tanımlarken eylem veya tutumları psikolojik yönden kavrayabilme yada ortaya koymaya meyil etme şeklinde açıklamışlardır.Sonuç olarak eylemleri bireyin gereksinimleri,hedefleri maksatları, arzuları, çatışmaları ve savunma mekanizmaları vs.alakalı olguları belirtmek ve de aktarmak şeklinde tanımlamışlardır.

Farber(1985) incelemelerine göre psikolojik zihinlilik olgusunun temelinde bireyin kendisi ya da başka insanlardaki tutum, duygu, his yada davranışları anlamlandırabilme ve bu anlamlandırmadaki motive olma hissine eğilim göstererek üzerinde fikir yürütmeye yol açan bir faktör şeklinde ortaya koymuştur.

Hall(1992) psikolojik zihinlilik kavramına olan yaklaşımına baktığımızda bireyin romantik ilişkiler yaşanan psikolojik aşamalar ve bunları duygusal, ileri görüş gibi farklı katmanların etkisinde beceri ve alakasını belirtmesi şeklinde tanımlanmıştır.

Conte,Ratto ve Karasu(1996) yaptıkları çalışmalarda psikolojik zihinlilik insanların kendi eylem ve tutumlarını anlamlandırma becerisi olarak belirtmişlerdir.Bu düşünceyi baz alarak psikolojik zihinlilikle alakalı bir ölçek oluşturmuşlardır.Bireyin kendi içsel, duygusal gelişimlerini ifade edebilme, eylemlerin özünde yatan nedenleri kavrayabilme ve yeni fikirlere karşın açık görüşlü olabilme aşamalarıyla ilişkili olarak psikolojik zihinliliği ortaya koyabilmeyi amaçlamışlardır.

Grant(2001)ortaya koyduğu çalışmalarda psikolojik zihinliliğin bilişsel ilerleyen bir süreç olduğunu belirtmiş ayrıca insanın davranış ve tutumlarının ne şekilde meydana geldiğini, nasıl fikir yürüttüğü ve duygusal olarak süreçleri anlamaya yönelik eğilim olarak vurgulamıştır.Psikolojik zihinlilikle ilgili en geniş tanımlara bakıldığında motivasyon ve becerileri içine alan bir eğilim olduğu konusunda görüş farklılıkları bulunmaktadır.Psikolojik zihinlilikle ilişkili bireylerin üstbilis, içe bakış ve de iç görü gibi kavramlar üzerinde bütünsel bir bakış açısıyla ele alındığı aynı

zamanda ilerde yapılacak olan araştırmalarda klinisyenlere ilave bir etmen olarak yararlı olabileceği belirtilmiştir.

Boylan(2006) a göre psikolojik zihinlilik kavramı açıklanması zor bilişsel ilerleyişi ve süreçleri ifade etmektedir.Bu yüzden psikolojik zihinlilik kavramını açık ve net bir ifade ile belirtmek güçtür. Psikolojik zihinlilik olgusu psikodinamik fikir yürütebilme biçiminden gelmekle birlikte bu yaklaşım bakımından ele alınmıştır.

Boylan'ın incelemelerine göre psikolojik zihinlilik düzeyi yüksek olan bireyler zihinsel işlevleriyle beraber duygusal bazdaki süreçlerinden de faydalanmaktadır.Psikolojik zihinlilik düzeyi yüksek olan bireyler kendi his,duygu ve davranışlarınıda aynı zamanda anlamlandırma becerisi bulunmaktadır.

Psikolojik zihinlilikle alakalı yapılan araştırmalara bakıldığında öz biliş, i görü,içe bakış,kendini anlayabilme kabiliyeti ayrıca bireyin kendini merkeze alıp anlamaya çalışması şeklinde benzer kavramlara karşılık geldiği gözlemlenmektedir Mccallum ve Piper(1996)

Appelbaum(1973) de ortaya koyduğu bulgulara göre insan tutumlarının altında yatan nedenleri keşfetmek gayesiyle his, fikir ve davranışlar arasındaki ilişkiyi anlayabilme ve ilişki kurabilme yetisi şeklinde belirtilmiştir.

Nycklicek ve Denollet(2009) psikolojik zihinliliğin bilişsel bir durum olduğunu söyleyenlerin aksine psikolojik zihinliliğin duygusal bir süreç olarak değerlendirilmesi ve bu bakış açısıyla yaklaşılması gerektiğini savunmuşlardır.Bunu destekleyerek bireyin kendi içine yönelerek içe bakış gibi olguların farkında olması ve i görüş kazanmasıyla neticeleneceğini vurgulamışlardır.

Psikolojik zihinlilik bireylerin sağlıklı tutumlarını ve eylemlerini hayata geçirebilmesi için önemli bilişsel süreçleri, ie bakışını ve de gereksinimlerine ilişkin bilinçli tutumunu yansıtan bir olgu olarak fiziki fonksiyonları olumlu yönde geliştiren bir etmen olarak klinik psikoterapilerde tıbbi uygulamalarda ve ruh sağlığı alanında yakın dönemde zdem kazanmış bir olgu olarak kabul görmüştür Denollet ve Nycklicek,2004 ;Shill&Lumley.

Psikolojik zihinlilikle ilgili literatürde yapılan araştırmalara bakıldığında kişilerin tutum his ve eylemlerini kavramaya yönelik motivasyonunun bununla birlikte

algılama becerisininide kapsayan bir olgu olduğunu belirtmektedir Denizli,Pamukçu ve Meydan(2019).

2.6.1. Terapi Sürecinde Psikolojik Zihinlilik

Psikolojik zihinlilik kavramsal şekliyle psikodinamik perspektiften bakılarak irdelenmiştir. Uzun bir sürede psikodinami özelinde terapi süreçlerinde ek olarak faydalanılmıştır Taylor, Bagby ve Parker(1989).

Uzun bir süre psikolojik zihinlilik psikodinamik terapilerde kullanılmış ve yararı görülmüştür. Psikodinamik terapi sürecinden geçen danışmanın terapiden aldığı verimin yüksek olabilmesi psikolojik zihinlilik becerisinde hakim olmasıyla paralellik göstermektedir. Psikolojik zihinlilik oranının yüksek olduğu gözlemlenmesiyle diyalektik davranış terapi ve bilişsel davranışterapi gibi diğer terapi yaklaşımlarınca da kullanılıp fayda sağlamıştır Björgvinson ve Hart,2006;Levis, 2006.

Psikolojik zihinlilik oranın fazla olduğu terapistlerin danışanlarına empati kurabilme yetisinin yüksek olmasına ,danışan ve terapist arasındaki terapötik iletişimin olumlu yönde gelişmesine olanak sağladığı vurgulanmıştır.

Cecero(2003) de elde ettikleri bulgulara göre psikolojik zihinliliği yüksek olan danışanların psikoterapi süresince uyum düzeylerinin yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Psikolojik zihinlilikle nörotizim arasında negatif açıdan bir bağlantı olduğu ortaya konarken dışa dönüklük , yaşam içindeki olaylara karşı açık olma ile olumlu yönde bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir.

Ortaya koyulan çalışmalarda psikolojik zihinliliğin bir problemi gidermeye yönelik olumlu açıdan faydası olduğu görülmüştür; depresyon,uyku bozuklukları,kaygı bozuklukları,somatizasyon gibi bir çok hastalıkların giderilmesinde önemli rol oynamıştır (Conte, 1996).

İncelemelerde elde edilen verilere göre psikolojik zihinlilikle duygusal uyum arasında olumlu yönde bir bağlantı olduğu saptanmaktadır Trudeauve Reich(1995).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Örneklem

Çalışmanın örnekleme 200 evli birey olmak üzere kadın ve erkek bireylerden oluşmaktadır. Katılımcılar İstanbul iliyle sınırlı tutulmuştur.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada öncelikle evli bireylere Bilgilendirilmiş Onam Formu verilmiştir. Katılımcıların evli bireylerde ilişki doyumunu ölçebilmek amacıyla Evlilik Doyum Ölçeği evli bireylerdeki aldatma eğilimini ölçebilmek için Aldatma Eğilimi Ölçeği katılımcıların içgörü, farkındalık düzeyini tespit etmek amacıyla Psikolojik Zihinlilik Ölçeği kullanılmıştır. Bunu yanı sıra sosyo-demografik verilerin ölçülmesi amacıyla Sosyodemografik Özellikler ve Veri Formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklere ekler kısmında yer verilmiştir.

3.2.1. Sosyodemografik Özellikler ve Veri Formu

Sosyodemografik Bilgi Formu aracılığıyla katılımcılara ilişkin doğum yeri, yaş, eğitim düzeyi, meslekbilgisi, evlilik yaşı bilgilerin alınması amaçlanmıştır.

3.2.2. Evlilik Doyum Ölçeği

2007 yılında Canel tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Evli bireylerin evliliği kavrayış biçimine yönelik sorular içerirken evlilik doyum düzeylerinin ortaya konulmasını amaçlamıştır. Ölçeğin gerçeklik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve olumlu bulunmuştur. Ölçümlerde iki seçenek bulunmaktadır. Doğru ve yanlış olmak üzere ayrılır. Puanlama yapılırken ters puanlamasını gerektiren maddelerle karşılaşılmaktadır. Fazla puan alındığı takdirde evliliğe yönelik doyum düzeyinin düşük olduğu düşük puan alındığında ise fazla doyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılır.

Ölçeğin 5 alt boyutu vardır:

1. Evlilik Uyumu: ilişkinin mutluluğu, yaşanan çatışmanın ve yakınlık düzeyinin algısını kapsamaktadır.

2. Öfke duygu durumunu kapsar.
3. Katılımcının eşi ile yaşadıklarına yönelik algısını taşımaktadır.
4. Ekonomik düzeyin yarattığı anlayış ve algıyı içerir.
5. Ebeveynliğe bakış açısını ölçmeyi amaçlar. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları kapsamında iç tutarlılığına bakılmış (.96 ile .94 arasında),test –tekrar test güvenilirliği($p<05$)yapılmıştır.

3.2.3. Aldatma Eğilimi Ölçeği(AEÖ)

Polat bu ölçeği evli olan kişilerin aldatmaya yönelik eğilimleri ölçmek amacıyla geliştirmiştir.Ölçekte toplamda 30 madde bulunmaktadır.Bu maddelerin 18'i aldatmayı tespit etme amacındadır.12 maddesi ise aldatma kavramını karşılamamaktadır.Bu ölçekte ters maddeler bulunmaktadır aynı zamanda bu maddeler ters olacak şekilde hesaplanmaktadır. Bu ölçek ayrıca 5'li likert şekilde bulunmaktadır.Elde edilen yüksek puanlamaları incelediğimizde aldatmaya yönelik eğiliminin yüksek bulunduğunu belirtilmektedir.Yapılan başka bir çalışmada ise ölçeğin incelenen cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

3.2.4.Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini(PZDD)

Psikolojik Zihinliliğin Dengelenmiş Dizini ölçeği psikolojik zihinliliği ölçmek amacı ile 2009 yılında Nyklicek ve Denollet tarafından geliştirilmiştir.Ölçek toplam olarak 14 maddeden oluşmaktadır.Doğru değil ve çok doğru olmak üzere toplam 5'li likert tipi derecelendirme yöntemi uygulanmıştır.Ölçeğin iki adet alt boyutu bulunmaktadır.Bu alt boyutlar;ilgi ve içgörü olmaktadır.Yüksek ölçek puanları psikolojik zihinliliğin yüksek olduğunu göstermektedir.

Bu ölçek üç çevirmen tarafından Türkçeye çevrilmiş ve uzlaşılan metin üzerinden ters çeviri ile tekrar İngilizceye çevrilmiş bu yöntem ile tutarlılığı gözden geçirilmiştir.Güvenirlik geçerlilik çalışması 2016 yılında Candemir ve arkadaşları tarafından yapılmıştır.Ölçeğin total Cronbach alfa değeri.72 olarak bulunmuştur.Ölçeğin ilgi alt ölçeği için Cronbach alfa değeri .67 olarak ve iç görü alt ölçeği için Cronbach alfa değeri ise .92 şeklinde bulunmuştur.Ölçeğin dış geçerliliği için içe bakış ve iç görü ölçeği(İBÖ) kullanılmıştır.

3.5 Veilerin İstatistiksel Analizi

Bu araştırmada elde edilen datalar SPSS 22 bilgisayar temelli istatistik programı ile çözümlenmiştir.Elde edilen bulguların güvenilir olup olmadığını belirlemede Crombach Alpha analizi uygulanmıştır.Güvenilirlik analizi ile araştırmada kullanılan ölçeklerin uluslararası standartlarda kabul edilen .70 oranının üzerinde yer aldığı bulunmuştur.Araştırma İstanbul'da yaşayan evli bireyleri kapsamaktadır.İlişkiyi belirlemek için korelasyon demografik analizlerdeki farklı belirlemek içinse t testi kullanıldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen verilerin analizlerine yer verilecektir. Öncelikle araştırmayı oluşturan değişkenlerin normallik dağılımı incelenecek olup daha sonrasında örnekleme oluşturan katılımcılardan elde edilen demografik bilgilere yönelik veri analizi bilgileri verilecektir. Son olarak ise araştırma sorularına ilişkin veri analizi bulguları sunulacaktır.

4.1. Betimsel Bulgular

Araştırmanın temel değişkenleri olan evlilik doyumu, aldatma eğilimi ve psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizinine ilişkin demografik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 4.1.).

Tablo 1. Örneklem grubunun demografik özellikleri

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	140	70,0
Erkek	60	30,0
Eğitim durumu		
İlkokul mezunu	26	13,0
Ortaokul mezunu	0	0,0
Lise mezunu	59	29,5
Üniversite mezunu	95	47,5
Yüksek lisans mezunu	13	8,0
Doktora mezunu	3	1,5
Ekonomik durumu		
Düşük	38	19,0
Orta	143	71,5
Yüksek	19	9,5
Çalışma durumu		
Evet	148	74,0
Hayır	51	25,5

Eşinizin çalışma durumu		
Evet	154	77,0
Hayır	46	23,0
Herhangi bir hastalık tanınız var mı?		
Evet	21	10,5
Hayır	179	89,5
Eşinizin herhangi bir tanısı var mı?		
Evet	11	5,5
Hayır	189	94,5
Nasıl evlendiniz?		
Anlaşarak	15	7,5
Severek-flörtleşerek	156	78,0
Görücü usulü	29	14,5
Evde kimlerle yaşıyorsunuz?		
Eşimle	73	36,5
Eşim ve çocuklarımla	118	59,0
Eşim ve ailesiyle	9	4,5
Eşinizle akraba ilişkiniz var mı?		
Evet	23	11,5
Hayır	177	88,5

Araştırmanın temel değişkenleri olan evlilik doyumu, aldatma eğilimi ve psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizinine normal dağılım gösterme/göstermeme durumları Skewness (çarpıklık) - Kurtosis (basıklık) değerlerine bakılarak incelenmiştir. Literatürde, değişkenleri ölçmek amacıyla kullanılan ölçeklerden alınan puanların normal dağılım sergilediği sonucuna varılabilmesi için dikkate alınması önerilen aralıklar arasında farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmada George ve Mallery (2016)'nin dikkate alınabileceğini ifade ettikleri $\pm 3,0$ aralığı kabul edilmiştir. Yapılacak olan istatistiksel analizler için değişkenlerin normallik dağılımları incelenmiş ve dağılımların tüm değişkenler için normal olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca evlilik doyumu ölçeği toplam puan, aldatma eğilimi ölçeği toplam puan ve

psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizin toplam puan ve alt ölçeklerinin bu araştırma için ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Ölçekleri ve Alt Boyutların Mevcut Araştırmadaki Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Basıklık-Çarpıklık Değerleri

Ölçek	Değişkenler	Ort.	Ss.	Çarpıklık	Basıklık
EDÖ	Toplam puan	44,95	6,21	,28	,13
AEÖ	Toplam puan	50,39	17,58	,48	3,00
	Toplam puan	39,32	8,54	-,19	-,61
PZDD	İç görü alt ölçeği	20,82	5,86	-,70	-,13
	İlgi alt ölçeği	18,49	5,69	-,50	,05

4.2.Değişkenler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Katılımcıların evlilik doyumu (toplam puan), aldatma eğilimi (toplam puan) ve psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden (toplam puan) aldıkları puanlar arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon analizi ile hesaplanmıştır. Buna göre evlilik doyumu ölçeğinden alınan toplam puanlar ile aldatma eğiliminden alınan toplam puanlar arasında pozitif yönde ($r= ,20, p=,004$) ve iç görü alt boyutundan alınan toplam puanlar arasında negatif yönde ($r= -,18, p=,010$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evlilik doyumu ölçeğinden alınan toplam puanlar ile psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden alınan toplam puanlar arasında ($r= --,06, p=,355$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki yoktur. Son olarak aldatma eğiliminden alınan puanlar ile psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden alınan puanlar ile arasında negatif yönde ($r= -,16, p=,019$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Aldatma eğiliminden alınan toplam puanlar ile iç görü alt boyutundan alınan toplam puanlar arasında negatif yönde ($r= -,20, p=,004$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden alınan puanlar ile iç görü alt boyutu arasında pozitif yönlü ($r= ,75, p<,01$) ve ilgi alt boyutu arasında pozitif yönde ($r= ,73, p<,01$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 3. Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.
1.EDÖ	-	-	-	-	-
2.AEÖ	,20**	-	-	-	-
3.PZDD	-,06	-,16*	-	-	-
4.PZDD İç göriü	-,18**	-,22**	,75**	-	-
5.PZDD ilgi	,09	-,04	,73**	,09	-

**p<0,01 *p<0,05

4.3.Değişkenler ve Demografik Bilgiler Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Katılımcıların evlilik doyumu (toplam puan), aldatma eğilimi (toplam puan), psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden (toplam puan), yaş, evlilik süresi, çocuk sayısı, tanışma süresi ve eşler arasındaki yaş farklarından aldıkları puanlar arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon analizi ile hesaplanmıştır. Buna evlilik doyumu ölçeğinden alınan toplam puanlar ile evlilik süresi değişkeni arasında pozitif yönde ($r= ,19, p=,006$), çocuk sayısı değişkeni ile arasında pozitif yönde ($r= ,31, p=,000$) ve yaş farkı değişkeni arasında pozitif yönde ($r= ,17, p=,018$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden alınan puanlar ile evlilik süresi değişkeni arasında negatif yönde ($r= -,19, p=,009$) ve çocuk sayısı değişkeni arasında negatif yönde ($r= -,16, p=,023$) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 4. Değişkenler Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1.	2.	3.
1.EDÖ	-	-	-
2.AEÖ	,20**	-	-
3.PZDD	-,06	-,16*	-
4.Yaş	,13	,08	,12
5.Evlilik süresi	,19**	,02	-,19**
6.Çocuk sayısı	,31**	,05	-,16*
7.Tanışmasüresi	,04	,03	,01
8.Yaş farkı	,17*	,06	-,09

**p<0,01 *p<0,05

4.5. Değişkenlerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması

Araştırmanın temel değişkenleri olan evlilik doyumu (toplam puan), aldatma eğilimi (toplam puan), psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden (toplam puan) normal dağılım durumları cinsiyete göre incelenmiş olup kadınlar ile erkekler arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacıyla t testi analizi yapılmıştır (Tablo 4.5.). Buna göre kadınların evlilik doyumundan aldıkları puanlar ile erkeklerin evlilik doyumundan aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark yoktur. Kadınların aldatma eğiliminden aldıkları puanlar (Ort. = 47,07, S = 13,84) erkeklerin aldatma eğiliminden aldıkları puanlardan (Ort. = 57,91, S = 22,67) istatistiksel açıdan düşüktür ($t_{(76,868)} = ,490$ $p < ,01$). Kadınların psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden (Ort. = 40,51, S = 8,84), iç görü alt boyutundan (Ort. = 21,36, S = 5,82) ve ilgi alt boyutundan (Ort. = 19,15, S = 5,35) aldıkları puanlar erkeklerin psikolojik zihinliliğin dengelenmiş dizininden (Ort. = 36,50, S = 7,09) iç görü alt boyutundan (Ort. = 19,55, S = 5,82) ve ilgi alt boyutundan (Ort. = 16,94, S = 6,17) aldıkları puanlardan istatistiksel açıdan anlamlı olarak yüksektir ($t_{(135,131)} = 3,369$ $p < ,01$; $t_{(196)} = 1,998$ $p = ,05$; $t_{(196)}$

Tablo 5. Değişkenlerin cinsiyete göre karşılaştırılması

T-Testi	Kadın		Erkek		df	t	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.			
EDÖ	44,92	6,21	44,41	7,64	198	,490	,624
AEÖ	47,07	13,84	57,91	22,67	76,868	-3,415	,001*
PZDD	40,51	8,84	36,50	7,09	135,131	3,369	,001*
4.PZDD İç görü	21,36	5,82	19,55	5,82	196	1,998	,047
5.PZDD ilgi	19,15	5,35	16,94	6,17	196	2,524	,012

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Evlilik geçmişten günümüze önemi taşıyan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yetişkin bireylerin ortak bir paydada buluşma, temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi karşılıklı doyum ve haz sağladığını bir beraberlik kurması nesiller boyu insanoğlunun temel istekleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyler yaşamlarını paylaşabileceklerini düşündükleri bir partnerle beraber olmayı tercih ederek evlilik hayatı yaşamayı tercih ederler. Evlilik aile olgusunun zemininde yer aldığından aile yaşamı içinde ciddi ölçüde bir önem teşkil etmektedir. Evliliklerin bozulması hatta sonlanması gibi durumlarla karşı karşıya kalmasının bir çok sebebi bulunmaktadır. Fakat bunlar içerisinde en güçlü faktör olarak aldatma kavramı göze çarpmaktadır. Aldatma durumu günümüzde sıklıkla karşılaştığımız bir aile sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Evli bireylerde aldatma konusu üzerine yeterince çalışmanın olmamasının yanı sıra araştırmacılar açısından da merak uyandıran bir olgudur. Aldatmaya yol açan ilk faktör olarak evliliklerde yaşanan doyumun düşük olduğu kanısını uyandırmaktadır. Aynı zamanda aldatma eğilimini incelemek isterken bireylerin psikolojik zihinliliklerinin de bunun altında yatan sebeplere ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu bölümde çalışmada elde edilen bulgular literatürde ortaya konan veriler eşliğinde tartışılacaktır.

Bu çalışma evli bireylerde evlilik doyumunu ,aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemiştir. Araştırma verileri en az 1 yıl evli olan ve İstanbul ilinde ikamet eden evli katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Çalışma 200 evli (kadın-erkek) birey katılmıştır. Çalışmada sosyo-demografik verilerden yararlanılarak katılımcılar hakkında geniş yelpazede bir bilgi sahibi olmak amaçlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada ortaya konan bulguların geneline baktığımızda evli bireylerdeki ilişki doyumunu, bireylerin aldatma eğilimleri, psikolojik zihinlilik gibi kavramlar açısından ele alınarak incelenmiştir. Araştırma da elde edilen bulguların literatürde yer bulan benzer çalışmalarla ortak sonuçlarının bulunmasının yanı sıra farklı verilerin de elde edildiği gözlemlenmiştir.

Araştırma katılımcıları ağırlıklı olarak kadınlardan oluşmaktadır. Katılımcıların eğitim durumu ağırlıklı olarak lise ve üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Bireyler çoğunluklu olarak çalışma hayatında aktif bulunmakla beraber gelir düzeylerini orta şeklinde ifade etmişlerdir. Çiftler genel olarak flört ederek evlendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük bir oranının herhangi bir tanı almadığı görülmüştür.

Demografik özelliklerden cinsiyete baktığımızda evli kadın bireyler ile evli erkek bireylerin ilişki doyumlarının benzer oranda olduğu gözlenmektedir. Evli kadınların evlilik yaşamından aldığı doyumun evli erkek bireylere göre daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Ancak birbirine yakın olan bu doyum oranına karşın evli erkeklerin , evli kadınlara göre aldatma eğilimi daha yüksek çıkmıştır. Literatürdeki çalışmalara baktığımızda cinsiyet ve evlilik doyumu arasında genel olarak bir ilişki gözlemlenmemektedir Curun(2014) ve Çınar(2008).

Buna karşın olarak Çelik ve Tümkaya(2012) yaptıkları araştırma bulgularına göre kadınların erkeklere göre evlilik doyumlarının daha düşük olduğunu saptamıştır. Bunun yanı sıra literatürde bu çalışmayı destekleyen veriler de bulunmaktadır Anar(2011) ın yaptığı çalışmaya göre evli kadın bireylerin evlilik doyumu toplam puanları evli erkek bireylerin evlilik doyumundan aldığı toplam puandan daha yüksek olduğunu saptamıştır. Araştırmayı destekleyen başka bir çalışmada kadın bireylerin ilişki doyum düzeylerinin erkek bireylere göre daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur Hendrick(1988). Elde edilen bu sonuçların aksi çalışmalarda literatürde bulunmuştur İlketenci(2004) yılında yaptığı çalışmanın bulgularına göre kadınlardaki evlilik doyumunun erkeklere göre daha düşük olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların evlilik doyumu ölçeğinden aldığı toplam puanlar ile psikolojik zihinlilik dengelenmiş dizini arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Evlilik doyumu ölçeğinin alt boyutlarına bakıldığında evlilik doyumu kavramını karşılamada kısıtlı olduğu düşünülerek kapsayıcılığı daha geniş olan yeni bir ölçekle beraber psikolojik zihinlilik dengelenmiş dizini ölçeğiyle başka araştırmaların gerçekleştirilmesi aydınlatıcı olacağı düşünülmektedir.

Literatüre baktığımızda psikolojik zihinlilik kavramı farklı araştırma konuları ile ilişkilendirilmiş fakat evlilik doyumu ve aldatma eğilimiyle beraber ortak bir çalışma

düzleminde araştırmasına rastlanılmamıştır. Nycklicek , Majoor ve Schalken (2010) yaptıkları çalışmada psikoterapi sürecinin katkısıyla iliği alt boyutunun gelişebileceği konusunda görüş belirtmişlerdir. Psikolojik zihinlilik bireyin ana zihinsel fonksiyonlarının işlenebilirliği olarak görülüp aynı zaman da temelinde yatan zihinsel süreçleri anlamaya yönelik bir potansiyel ve bu potansiyeli ortaya çıkarabilme olarak görülmektedir. Fonagi, Steele ve Steele(1991). Nycklicek ve Denollet'a göre psikolojik zihinliliğe getirdikleri bakış açısı, kişinin içinde bulunduğu psikolojik durumu anlamlandırabilmesi ve bu anlamlandırmaya yönelik farkındalığının oluşması ve iç görü sahibi olmaya yönelik bir tutum sergileyeceğini belirtmişlerdir. Bu açıdan baktığımızda araştırmada bulunan verilerde aldatma eğilimi olan bireylerin bu yeteneği kullanabilme konusunda oranın düşük olduğu gözlemlenmektedir.Bu araştırmalar ışığında bakıldığında literatürde benzer çalışmalar yeteri kadar bulunmamaktadır.

Yapılan başka bir çalışmaya göre de üst biliş kavramı aynı zamanda öz farkındalığı da kapsadığından öz farkındalığı oluşturan etmenlerden birisi iç görünün de aynı zamanda düşük olduğunu söylemektedir. İç görünün düşük olması ile üstbilişteki eksikliklerin arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmektedir Torres,Mackala,Kozickyve Yatham(2016).

Bireylerin aldatama eğilimleri ile psikolojik zihinlilikleri arasında negatif bir korelasyon bulunmuştur.Bununla ilgili literatürde yeterli çalışma olmamasına karşın diğer araştırmalara baktığımızda erkeklerin aldatmayı önemsiz bir kavram olarak görmesi iç görü konusunda yüksek bir orana sahip olmadığını aldatma hususunda bir farkındalık gelişmediğini söylemek mümkündür.Ayrıca bu araştırma verilerine göre de evlilik doyumu ile psikolojik zihinlilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.Bu kapsamda evlilik doyumuna ilişkin geniş bir yelpazeden bakılması ve araştırılması literatüre fayda sağlayacaktır.Bu iki konuyla ilgili bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır.

Psikolojik zihinlilikle aldatama eğilimi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.Bunu destekleyebilecek nitelikte yapılan bir çalışma sonucuna baktığımızda duygusal açıdan daha tutarlı olan bireyler,meydana gelebilecek herhangi bir duruma karşın stres yönetimini daha iyi sağlayarak sakin bir tavır sergilemesi söz konusudur Dogan(2013).

Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre aldatma eğilimi ölçeği puanları ile psikolojik zihinlilik dizininden alınan puanlara bakıldığında ilgi alt boyutu ile aralarında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Yine çalışmadan elde edilen ananiz sonuçlarına göre Psikolojik zihinlilik dizini ile alt boyutları olan ilgi ve iç görü alt boyutu ile aralarında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Literatürdeki çalışmaları incelediğimizde evlilik doyumu, aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik arasındaki ilişkiyi inceleyen benzer bir çalışma bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra psikolojik zihinlilik dizininin toplam puanlarına baktığımızda kadınlardaki toplam puanın erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Literatürde buna ilişkin yeterli çalışmaya olmamasına karşın cinsiyet ve iç görü arasında yapılan başka bir çalışmada bunun tersi yönde bir sonuç bulunduğu görülmüştür. Roberts ve Stark (2008) yaptıkları çalışmada erkek bireylerde kadınlara göre daha iç görü düzeyinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Fakat aldatma eğilimi ile psikolojik zihinlilik arasından negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre iç görü, farkındalık düzeyi yüksek olan bireylerin evlilik yaşamında aldatma oranlarının daha düşük olduğu ortaya koymaktadır. Literatürde bu değişkenlerle alakalı yeterince çalışmanın olmaması bilgi verme hususunda kısıtlayıcı olmaktadır. Evli bireylerdeki çalışmaların yetersiz oluşu, çalışmalara olan yaklaşımlarındaki bakış açısı ve psikolojik zihinlilik düzeyleriyle ilişkilendirilmemiş olması literatürde yetersizliğe yol açmaktadır. Evli ve çocuklu bireylerin evlilik doyumları, psikolojik iyi oluş ve psikolojik zihinlilik değişkenleri baz alınarak yeni çalışmaların ortaya konulması literatüre fayda sağlayacaktır.

Bu çalışmanın bulgularına göre evli bireylerdeki ilişkilerinden sağladıkları evlilik doyumu ile evlilik süresi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu verilerinin yanı sıra yapılan başka bir çalışmada ise Patrick (2002) evlilikte geçirilen sürenin evlilik doyumunu yordalayıcı bir etkisinin bulunmadığını belirtmiştir. Ortaya konulan başka bir çalışmaya göre evlilikte geçen sürenin evlilik doyumunu olumsuz yönde etkileği ortaya konulmuştur Aktürk (2006). Literatürdeki çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüş bu verilerle alakalı daha fazla çalışmanın yapılmasının diğer sonuçlara ışık tutacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın sonuçlarına baktığımızda evlilik doyumu ölçeğinden alınan verilerle çiftlerinin çocuk sayıları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ortaya

konan bu veri ışığında evlilik doyumu sağlayan bireylerin çocuk sahibi olma konusunda daha olumlu baktığı fikrini oluşturmaktadır.Literatürde bu çalışmayı destekleyen araştırmalar olduğu gibi zıt yönde sonuçların bulunduğu da görülmektedir.Yapılan çalışma sonucunda evli bireylerin çocuk sayısının evlilik doyumu puanı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur Bozkurt(2014). Yine başka bir araştırma verilerine göre Demiray(2006) çocuk sahibi olan evli çiftler ile çocukları olmayan evli bireylerin evlilik doyumları incelendiğinde anlamlı şekilde bir ilişki bulunamamıştır. Callan(1984) elde ettiği bulgulara bakıldığında evli bireylerin evlilik doyumları ile çocuk sahibi olması arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur .Bu sonuçlar yapılan çalışmayı da aynı zamanda desteklemektedir.Bu araştırmaların aksi yönünde de sonuçların elde edildiği başka bir çalışma bulunmaktadır.Erci ve Ergin(2005) bulgularına göre evli bireylerin artan çocuk sayısına bakıldığında evlilik doyumlarında düşüş görülmüştür.Çalışmaların yürütüldüğü popülasyonları göz önünde bulundurduğumuzda literatürde farklı yönde sonuçların bulunduğu görülmüştür.

Çalışmada evlilik doyumu puanları ile yaş farkı arasında pozitif anlamda bir ilişki bulunmuştur.Çiftler arasındaki yaş farkının artmasıyla olgunlaşmanın daha yüksek olması evlilikteki doyumu artırıcı bir faktör olduğu düşünülmektedir.Yapılan başka bir çalışmada yaş değişkeni incelenirken evlilik doyumu ve aldatma eğilimine ilişkin istatistiksel açıdan belirgin bir farklılık gözlemlenmemiştir Özcan(2014).

Başka bir araştırmada ise yaş faktörü ve evlilikten alınan doyum arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur Demiray(2006). Diğer bir çalışmada ise evlilik doyumu aldatma eğilimi ve yaş değişkeni arasında yapılan çalışmada yaş değişkeni ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır Anar(2011). Literatürdeki veriler baktığımızda popülasyonların farklılığı gözetilerek farklı sonuçların ortaya konulduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın elde edilen bulgularına göre kadın katılımcıların aldatma eğilimi puanı erkek katılımcılara göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Wiederman(1997) yaptığı çalışmaların genel sonuçlarına göre kadınlardaki aldatma oranının yüzdesinin erkek bireylere göre daha düşük olduğu ortaya koymuştur.Kantarıcı (2009) ve Kankaya (2015) yaptığı araştırmada erkek

katılımcıların kadın katılımcılara göre daha yüksek aldatma eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmayı destekleyen nitelikte bir araştırma olmuştur.

Yine başka bir araştırmaya göre Polat (2006) da elde ettiği bulgulara bakıldığında evli erkeklerin aldatma eğilimi kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Boekhout ve diğerlerinin 2013 de yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre erkeklerdeki aldatma eğiliminin yüksek olmasının sebebi olarak kadınların karşılaştıkları duruma olan yaklaşımlarının kabullenici olmasıyla beraber erkeklerin aldatmasının toplum nezdinde daha normalize edildiğinden dolayı olduğu ileri sürülmektedir. Toplum nezdinde erkeklerin aldatması evli kadınlara göre daha kabul edilebilir durumdadır. Evli erkeklerin bu durumu normalize etmesi evli oldukları kadın tarafında durumu kabullenici bir tavır sergilemelerine yol açtığını söylenebilir. Erkeklerin bakış açısına göre aldatma kavramı düşük önemde bir çatışma olarak algılanmaktadır (Kahraman, 2010). Bu çalışmaların aksine sonuçlarda literatürde bulunmuştur. Brand, Markey, Mills ve Hodges (2007) de yaptıkları çalışma bulgularına göre kadın bireylerdeki aldatma eğiliminin erkek bireylere göre daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Yumbul, Cavusoğlu ve Geyimci (2010) daki başka bir çalışmada ise cinsiyet farklılığına bağlı olarak aldatma eğilimi ile aralarında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Türkiye’de bu konuyla alakalı yeterli çalışmalar olmadığı görülmüştür. Araştırmaların sosyo-kültürel boyutuyla beraber ele alınarak daha fazla katılımcı sayısına ulaşarak çalışmaların sürdürülmesi konunun daha iyi anlaşılması için aydınlatıcı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın verilerine göre evlilik doyumu ile aldatma eğilimi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu da evliliklerindeki ilişkiden doyum aldıklarını beyan eden bireylerin aldatma eğiliminin yüksek olmasının sonucunda aldatma durumunun yaşanmasına tek neden olarak evlilik hayatındaki doyumun gösterilemeyeceğini ortaya koymuştur. Evlilik doyumu ile psikolojik zihinlilik arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu değişkenlerle daha geniş popülasyonlarda sosyo-kültürel boyutlarıyla ele alınmasının derinlik katacağı düşünülmektedir. Psikolojik zihinlilik dengelenmiş Dizini Ölçeği toplam puanlarına baktığımızda kadın katılımcıların puanı erkek katılımcılara göre daha yüksektir.

Katılımcıların aldığı puanlar erkek katılımcılara göre daha yüksek olması farkındalık düzeyiyle paralellik gösterdiğini düşündürmektedir. Psikolojik zihinlilik düzeyi ile evlilik süresi ve çocuk sayısı arasında negatif yönde anlamlı ilişki

bulunmuştur. Bu bulgular neticesinde içgörü ve ilgi düzeyi yüksek bireylerin evlilik süresinin artmasıyla ilişkiden aldığı verimin düşmesiyle aldakta eğilimi gösterdiği düşünülmektedir. Bununla beraber çocuk sahibi olma konusunda da daha negatif bir bakış açısı sergilediği görülmektedir.

Bu çalışma ortaya konan bulgular ve literatürde bulunan çalışmalar çerçevesince tartışılmış ayrıca çalışmaya paralellik gösteren ve benzer sonuçlara sahip olmayan araştırmalar ortaya konulmuştur. Araştırma konusunda yeterince çalışmanın olmadığı görülmektedir. Alt boyutları geliştirilmiş yeni ölçeklerle beraber konunun daha geniş bir perspektiften ele alınması literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın sonuçları ortaya konulmuştur. Literatürdeki çalışmalar dahilinde öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın sonuçları şu şekildedir:

Evlilik Doyumu Ölçeğinden alınan toplam puanlar ile Aldatma Eğilimi Ölçeğinden alınan puanlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Aldatma Eğilimi Ölçeğinden alınan toplam puanlar ile Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini Ölçeğinin iç görü alt boyutuyla alınan puanlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Evlilik Doyumu Ölçeği toplam puanları ile Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini Ölçeği arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Aldatma Eğilimi Ölçeği toplam puanları ile Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini Ölçeği toplam puanları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini toplam puanları ile iç görü ve ilgi alt boyutları ile aralarında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Evlilik Doyumu Ölçeği toplam puanları ile evlilik süresi, çocuk sayısı ve yaş farkı değişkeni arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini Ölçeği toplam puanları ile evlilik süresi değişkeni ve çocuk sayısı değişkeni ile aralarında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Evlilik Doyumu Ölçeği toplam puanlarına bakıldığında kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Aldatma Eğilimi Ölçeği toplam puanlarına bakıldığında kadınların aldığı puanlar erkeklere göre daha düşüktür.

Psikolojik Zihinlilik Dengelenmiş Dizini'nin alt boyutları olan iç görü ve ilgi alt boyutları puanı kadınların erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

ÖNERİLER

Ülkemizde evlilik yaşamına ilişkin yeterli çalışma bulunmamaktadır. Evli bireylerin özel olarak düşündükleri durumları paylaşma konusundaki isteksizlikler çalışmalara gönüllü olma konusunda örseleyici bir yaklaşım getirmektedir.

Evli bireylerde ilişki doyumu, aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik üzerine farklı popülasyonlar ele alınarak daha kapsamlı bir çalışma yürütülmelidir. Katılımcıların ölçeklerdeki maddelere dürüst ve samimi cevaplar verdikleri düşünülmüştür. Katılımcıların gerçek düşüncelerinin tamamının yansıtılmamış olması söz konusu olabilir.

Evli kadın ve erkeklerin aldatma eğilimlerinin altında yatan motivasyona ilişkin daha kapsamlı bir çalışma yapılması cinsiyet farklılıklarına göre oluşan sebeplerin anlaşılması konusunda ciddi veriler ortaya koyacağı beklenmektedir. Kadın ve erkek katılımcıların oranlarının eşit olması verilerin daha sağlıklı sonuçlar sunmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmadan sonraki yapılacak araştırmalarda aldatma eğilimleri incelenirken psikolojik zihinlilik düzeylerinin de çalışmalara dahil edilmesi araştırmaya daha derin bir kapsamda zemin hazırlayacaktır. Bu çalışmanın bulgularına göre aldatma eğilimi ve psikolojik dengelenmiş dizini arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç ışığında bireylerin terapi süreci geçirirlerse psikolojik zihinlilik düzeyinde artış yaşanmasıyla beraber aldatma eğiliminin azalacağı yönünde bir fikir oluşmaktadır.

Bu çalışma sadece İstanbul iliyle sınırlı kalmaktadır. Çalışmanın Türkiye genelinde yapılması popülasyon çeşitliliği ve daha iyi gözlem fırsatı yaratacaktır. Ayrıca oluşturulacak yeni popülasyonlarda branş ve kurum faktörlerinin kullanılmasında yeni bilgiler sunması açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi, yaygınlaşan sosyal medya kullanımı ve iletişime geçmede kolaylıklar gibi faktörler göz önünde bulundurularak evlilik doyumunu dışında aldatmaya etki edebilecek faktör olarak sosyal medya kullanımı ile ilgili daha geniş bir araştırmanın yapılması literatüre yeni bir bakış açısı kazandıracaktır. Evlilik doyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkiyi incelerken sosyal medya bağımlılığı ölçeğinin de kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Evlilik Doyumu Ölçeği'nin alt boyutlarına baktığımızda evlilik uyumu, öfke duygu durumu, katılımcının eşine yönelik algısı, ekonomik düzeyin yarattığı algı ve anlayış ve ebeveynliğe bakış açısını kapsamaktadır. Hızla gelişen modern dünyada kavram ve olguların yeni anlamlar kazanması ve değişen ihtiyaçlarda göz önünde bulundurularak yeni ölçeklerin geliştirilmesi literatüre yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Aldatma eğilimi ile psikolojik zihinlilik kavramı arasındaki istatistiksel bulgulara bakıldığında negatif yönde anlamlı ilişkinin bulunması önemli bir veri olup yeni yapılacak çalışmalarda temel psikolojik ihtiyaçların ölçülmesi beraberinde psikolojik iyi oluş durumunun incelenmesi bulguları güçlendireceği yönünde fikir vermektedir. Bu ilişkiler bağlamında yeni araştırmalarla desteklenmesi literatüre katkı sağlayacaktır.

Bu araştırmanın sonucunda psikolojik zihinlilik kavramına ilişkin çalışmaların yetersiz olduğu ortaya konulmuştur. Gelecek araştırmacılara bilgi vermesi amacı ile bu alanda daha çok çalışmalar yürütülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

A comparison of high -and low -distress marriages that end in divorce. *Journal of Marriage and and Family*,69,621-638.doi:10.1111/j.173737.2007.00396.

Acitelli L.K. and Rogers, S., 1999, "Knee The Role Of İdentity İn The Link Between Relationship Thinking and Relationship Satisfaction ". *Journal of Social and Personal Relationships*,16;pp.591-618.

Aktürk, F. (2006). *Yeniden evlenen türk ailelerde evlilik doyumu: Medeni duruma göre karşılaştırma, üvey çocukların etkisi ve yordayan faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Allen, E. S. (2004). Adult attachment and patterns of extradyadic involvement. *Family Process*,43(4), 467-488.

Anar, B.(2011).Evli ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini İle Evlilik Doyumu Ve İş İlişkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Adana.

Appelbaum, S. A. (1973). Psychological-mindedness: Word, concept and essence. *The International Journal of Psycho-analysis*, 54, 35.

Atkins, D. C., Baucom D. H, Jacobson, N. S. (2001), Understanding Infidelity: Correlates in a National Random Sample, *Journal of Family Psychology*, Vol. 15, No. 4, 735-749.

Atwood, J. D., Seifer, M. (1997). Extramarital Affairs and Constructed Meanings: A Social Constructionist Therapeutic Approach, *American Journal of Family Therapy*, 25 (1), 55-75.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*,. New Jersey: New Jersey :Prentice –Hall
Barkes, P. (1998). *Basic Family Therapy*. New York:: Oxford University Press.

Barkes, P. (1998). *Basic family therapy*, New York: Oxford University Press.

Barnes, S., Brown, K. W., Krusemark, E., Campbell, K. W. and Rogge, R. D., 2007, "The Role of Mindfulness in Romantic Relationship Satisfaction and Responses to Relationship Stress" *Journal of Marital and Family Therapy*, 33(4):pp.482-500.

Beitel, M. ve Cecero, J. J. (2003). Predicting psychological mindedness from personality style and attachment security. *Journal of Clinical Psychology*, 59(1), 163-172.

Bertoni, A., Bodenmann, G. (2010). Satisfaction and dissatisfied couples. *European*

Bıyıkoğlu, E (2012). *Evlilik Uyumunun Mükemmellikçilik Özellikleri, Stresle Başa Çıkma Stratejileri ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Binici, S.A (2000). Psikolojik yardım için başvuruda bulunan ve bulunmayan evli çiftlerin evlilik ilişkilerini değerlendirmelerinin karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Ankara.

Bischoff, R. J. (2003). Infidelity. *Journal of Couple & Relationship Therapy : Innovations in Clinical and Educational Interventions*,2(4),73-78.

Björgvinson, T. Hart, J. (2006). Cognitive behavioral therapy promotes mentalizing.In J. G. Allen & P. Fonagy(Eds), *Handbook of mentalization - based treatment*(pp.157-170). Chichester,England:Wiley.

Blow, A. J.,& Hartnett K. (2005). Infidelity in committed relationship 2: A substantive review. *Journal of Marital and Family Therapy* ,31(2)217-233.

Boekhout, B. A., Hendrick, S. S., & Hendrick C. (2013). Exploring infidelity: Developing the relationship issues scale. *Journal of Loss and Trauma*, 8(4), 283-306

Boylan, M. B. (2006). Psychological mindednessas a predictorof treatment outcome with depressed adalescents.(Yayımlanmamış Doktora Tezi).Universty of Pittsburgh,Pennsylvania.

Bozkurt, E.D. (2014). *Evli ve çalışan bireylerin tükenmişlik düzeyleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Bradbury, T. V. ve Fincham,F.D. (1988). Individual difference variables in close relationships:A contextual model in marriage as an integrative framework.*Journal of Personality and Social Psychology* ,54(4),713-721.

Brand, R. J., Markey, C. M., Mills, A. Ve Hodges, S. D. (2007). Sex Differences in Selfreported Infidelity and its Correlates. *Sex Roles*(57), 101-109.

Buss, D. M. (2000). *The Dangerous Passion: Why Jelaousy is as neccessary as love and sex*. New York: Free Press.

Callan, V.J. (1984). Childless and Marital Adjustment . *Journal Of Marriage and The Family*,5.4,210-214.

Cohan, C. L., & Bradbury, T. N. (1997). Negative life events, marital interaction and the longitudinal course of newlywed marriage. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(1), 114-128.

Conte, H. R., Ratto, R., & Karasu, T. B. (1996). The psychological mindedness scale.Factor structure and relationship to outcome of psychotherapy. *The Juornal of Psychotherapy Practice and Research*,5(3),250-259

Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34(1), 1-22.

Çağ, P.ve Yıldırım, (2013). "Evlilik Doyumunu Yordalayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler". *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*,4(39):13-23.

Çavuşoğlu, Z. Ş. (2011). *Bağlanma Stilleri Evlilik Uyumu ve Aldatma Eğilimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.) Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelik, M., & Tümkaya, S. (2012). Öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam doyumlarının iş değişkenleri ile ilişkisi. Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,13(1),223-238.

Çınar, L., (2008). *Evlilik Doyumu :cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi,Ankara.

Demoss, Y. (2004). Brief interventions and resiliency in couples. Yayımlanmamış Doktora Tezi.Nortcentral University.

Denizli S., Pamukçu B. Ve Meydan B. (2019). Psikolojik Danışma Süreç ve Sonuç Araştırmalarında Danışana İlişkin Bir Değişken:Psikolojik Zihinlilik,*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,1.40,419-431.

Denollet, J., & Nyklíček, I. (2004). Psychological mindedness. Emotional expression and health: Advances in theory, assessment and clinical applications, 187.

Department of Educational Leadership And Counseling Department. Kubat, D. E (2012). Evli bireylerde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu ilişkisinin incelenmesi Yayımlanmamış yüksek lisans tezi.Haliç Üniversitesi,İstanbul.

Dogan, T. (2013). Beş faktör kişilik özelliklerive öznel iyi oluş.Doğuş Universty Journal,14(1)56-64.

Drigotas S. M., Barta W. (2001). The Cheating Heart: Scientific Explorations of Infidelity, *Current Directions in Psychological Science*, Volume 10, Number 5, October 2001,177-180.

Egan, V. Angus, S. (2004). Is social dominance a sex -specific strategy for infidelity? *Personality and Individual Differences*.36(3),575-586.

Erber, R.ve Erber, M.W.(2018). *İntimate relationships:İssues,theories and research*. NewYork:NY:RoutledgeTaylor & Francis Group.

Erberek.E., Beştepe, E., Akar, H.,Alpkan, L.ve Erdamlar, N. (2005). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki:üç grup evli çifte karşılaştırılmalı bir çalışma. *Düşünen Adam Dergisi*,18(2),72-81.

Erci, B.ve Ergin, R. (2005). Women's satisfaction with their marriage in Turkey. *Marriage and Family Rewiev*,37,117-133.

Eskin, M. (2012). Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisi hakkında görüşleriyle ilişkili etmenler. *Klinik Psikiyatri Dergisi*.15;226-237.

Farber, BA (1985). Psikoterapistlerde psikolojik düşüncenin doğuşu, gelişimi ve etkileri. *Psikoterapi: Teori, Araştırma, Uygulama, Eğitim* , 22 (2), 170.

Fonagy, P., Steele, H., ve Steele, M. (1991). Maternal representations of attachment during pregnancy predict the organization of infant-mother attachment at one year of age. *Child development*, 62(5), 891-905.

Freud, S. (1938). *The Basic Writings of Sigmund Freud*, Çeviren: Dr. A.A. Brill, New York; The Modern Library Fonagy, P. (1991),

Gladding, S. T. (2002). *Family therapy:History, theory and practice*(30.edition) New Jersey : Merrill Prentice Hall.

Goodman, C. (1999). Intimacy and autonomy in long term marriage. *Journal of Gerontological Social Work*,32(1),83-97.

Gökmen, A. (2001). Evli eşlerin birbirlerine yönelik kontrolçülük ve bağımlılık algılarının evlilik doyumu üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi:Ankara: Hacettepe Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Grant, A. M. (2001). Rethinking psychological mindedness: Metacognition,self-reflection .and insight. *Behavior Change*,18(1),8-17.

Greeff AP. (2000). Characteristics of families that function well. *Journal of Family*, 21(8): 948-962.

Grych J. H. Ve Fincham FD. (1990). Marital conflict and children's adjustment :A Cognitive Contextual Framework. *Psychological Bulletin*, 108,267-290.

Güleç, G.(2012).Aile ve evlilik.Çınar Yenilmez(Ed)*Aile yapısı ve ilişkileri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset tesisleri.

Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması ,Nedensellik-Sorumluluk Yüklemeleri ,Eşlerin Evlilik İlişkisinden Sağladıkları Genel Doyuma İlişkin Görüşleri ve Evliliğe İlişkin Değerlendirmeler Arasındaki İlişkiler*,Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güven, N. (2005). İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu ile İlişkinin İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Hall, H.J.,Fincham D.F., (2006.). Relationship Dissolution Following Infidelity:The Roles of Attributions and Forgiveness,*Journal of Social and Clinical Psychology*,Vol.25No.5,508-522.

Hasta, D. (1996). Ev işi paylaşımı ve ev işi paylaşımındaki hakkaniyet algısı ile evlilik doyumu

Hawkins, J.L., 1968, "Associations Between Companionship, Hostility, and Marital Satisfaction" *Journal of Marriage and Family*, 30(4):pp.647-650.

Hawkins, D.N. (2005). *Unhappily ever after :Effects of long term ,low quality marriages on well-being social forces*. The University of North Carolina Press,84(1),451-471.

Hendrick, S. S. (1988). A genetic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*,50(1),93-98.doi:10.2307/352430

Hendrick, S. S. (2006). Measuring respect in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*,23(6),881-899.

Hendrick, S. S. ve Hendrick, C. (1987). Love and sexual attitudes, self-disclosure and sensation seeking. *Journal of Social and Personal Relationships*, 4(3), 281-297. doi:10.1177/026540758700400303

Hendrick, S. S., Hendrick, C. ve Adler, N. L.(1988).Romantic relationship:Love,satisfaction,and staying together.*Journal of Personality, and Social Psychology*,54(6),980.doi:10.1037/0022-3514.54.6.980

Heyman, R.E.,Sayers,S.L.,&Bellack,A.S. (1994). Global marital satisfaction versus marital adjustment:An empirical comparison of three measures. *Journal of Family Psychology*,8(4),432.

Houser, A. G. (2009). Evli bireylerin sahip oldukları iletişim çatışması türü,romantik kıskançlık ve duygusal zeka doyumları üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.

Hovardaoğlu, S. (1995). Kişiler Arası İlişkiler ve Davranış Bozuklukları. *Kriz Dergisi*, 3(1-2),4-9.

Hünler, O.S. (2002). Dindarlığın evlilik doyumu üzerindeki etkilerine algılanan evlilik sorunları çözümü becerilerinin ,dindarlık ve evlilik doyumu ilişkisi üzerindeki arabulucu rolü.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.Sosyal Bilimler Fakültesi.

Intrapersonal,Interpersonal,and Contextual Factors in Engaging in and Responding to Extramarital Involvement. *Clinical Psychology:Science and Practice*. Amato, P. H.-M. (2007).

ilişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İlketenci, R. (2004). *Evli bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Jennifer A.Hall.(1992).Psychological-mindedness:a conceptual model.*American Journal of Psychotreapy*,46.1:131-140,s.138.

Jose, O. And Alfons, V. D., 2007. "Demographics Affect Marital Satisfaction?". *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33(1):pp.73-85.

Kahraman, F., Turgut İ., Devenci E., Altınal B.E., Aygöl Z., Yetkinoğlu, Ö. (2010). Yaşanan Ahlaki Çatışma Örnekleri Üzerinden Türkiye'de Gündelik Ahlak Anlayışı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 2019(33):348-367

Kankaya, D. (2015). Evli bireylerde aldatma eğilimi ve cinsel yaşantılar.Yüksek Lisans Tezi Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul.

Kantarcı, D. (2009). *Evli bireylerde bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimlerinin incelenmesi*.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul.

Kantarcı, D., & Şendil, D. (2009). Evli Bireylerin Bağlanma Stillerine Göre Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi. *İstanbul Ünivesitesi Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*.

Kaplan, K.(2016). *Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumuna ve psikolojik iyi oluş durumuna etkisinin incelenmesi*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul.

Kaplan, M., & Maddux, J.E. (2002). Goals and marital satisfaction :Perceived support for personal goals and collective efficacy for collective goals. *Journal of Social and Clinical Psychology*,21(2),157-164.

Kastro, R.:Evlilik İçi Uyum ve Depresyon.İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Psikoloji Anabilimdalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,1998.

Kirby, J.S. (2005). *A Study Of the Marital Satisfaction Levels Of Participants In A Marriage Education Course*. Unpublished doctoral dissertation ,Monro:University of Lousiana, Lafayette.

Larson, J. H. (2004). *The great marriage tune -upbook:A proven program for evaluating and*

Levenson, R. W. And Gottman, J.M., (1985). "Psychological and Affective Predictors of Change in Relationship Satisfaction"*Journal and Psychology*,49(1):85-94.

Mccallum, M., &Piper, W.E. (1996). Psychological mindedness. *Pschiatry*,59(1),48-64.

Noller, P.,Feeney,J. A. (2002). Stability and Change in Relationships(Ed.Harry T.Reis). New York: Cambridge Universty Press.

Norment, L. (1998). Infidelity 2 Why women cheat. *Ebony*,148.

Nyklicek, I., & Denollet, J. (2009). Development and evaluation of the balanced index of psychological mindedness(BIPM). *Psychological Assessment*, 21(1),32-44.

Nyliceck, I., Majoor, D., & Schalken, P. A. A. M. (2010). Psychological mindedness and symptom reduction after psychotherapy in a heterogeneous psychiatric sample. *Comprehensive Psychiatry*, 51(5),492-6.

Ögel, K. (2012). İnternet Bağımlılığı.2.Baskı. İstanbul:: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Öz, T. & Tatar, A. (2020). Evlilik Doyumu ile depresyon, Mutluluk ve Psikolojik İyi Oluş Arasında ki İlişki de Evlilik Sürecinin aracı rolü. *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi. Humanistic Perspective*. 2(1), 18-31.

Özcan, S.G. (2014). Evli bireylerin cinsiyete göre aldatma eğilimleri, evlilik doyum düzeyleri ve cinsel doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Özgüven, İ. E. (2000) ,Evlilik ve Aile Terapisi. Ankara: Pdrem Yayınları.
Özgüven, İ.E. (2001). Ailede İletişim ve Yaşam . Ankara: Pdrem Yayınları.

Patrick, S. J. (2002). *Intimacy, Differentiation, and Marital Satisfaction*. Ph.D. Thesis. Department of Counseling, Adult and Health Education, Northern Illinois University.

Polat, D. (2006). Evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi, Ankara.

Pronk T.M., Karremans J.C., Wigboldus D.H.J. (2011). How Can You Resist? Executive Control Helps Romantically Involved. *Journal of Personality and Social Psychology* , Vol. 100, No. 5, 827–837.

Psychologist,15(3),175-184.

Reiser, MF (1972). Psikiyatride araştırma eğitiminde psikolojik sorunlar. *Nöropsikiyatrik Araştırmalarda İlkeler, Uygulamalar ve Pozisyonlar'da* (s. 531-537). Bergama.

renewing your relationship. John Wiley & Sons.

Roberts, C. ve Stark, P. (2008).*Readiness for Self-directed Change in Professional Behaviours: Factorial Validation of the Self-reflection and Insight Scale*. Blackwell Publishing Ltd.

Rusbult, C. E., (1980), "Commitment and Satisfaction in Romantic Associations :A Test Of Investment Model". *Journal of Experimental Social Psychology*, 16:pp.172-186.

Sabatelli, R. M. (1988). Exploring relationship satisfaction :A social exchange perspective on the interdependence between theory,research and practice,Family Relations, 37(2),217-222.

Schwarzwald, J., Koslowsky, M. and Izhak-Nir, Efrat B., 2008, "Gender Role Ideology As A Moderator Of The Relationship Between Social Power Tactics and Marital Satisfaction" Sex Roles, 59(9-10):pp.657-669.

Spainer, G.B. (1979). The measurement of marital quality. *Journal of Sex & Marital Therapy*.

Stackert, R. A. ve Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419-1429. doi: [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00124-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00124-1)

Straasli, R. D.& Markman,H. J. (1990). Relationships problems,in the early stages of marriage:A longitudinal investigation. *Journal of Family Psychology* 4, 80-98.

Tarhan, N., (2011). Evlilik Psikolojisi, *Timaş Yayınları*, İstanbul

Tarhan, T., (2006) Evlilik Psikolojisi, *Timaş Yayınları*, İstanbul

Taylor, G. J., Bagby, M. ve Parker, J. (1989). Psychological-mindedness and the alexithymia construct. *British Journal of Psychiatry*, 154, 731– 732.

Taylor, G. J., Bagby, M. ve Parker, J. (1989). Psychological-mindedness and the alexithymia construct. *British Journal of Psychiatry*, 154, 731– 732.

Tezer, E. (1986). *Evli eşler arasındaki çatışma davranışları:Algılama ve doyum*. Hacettepe Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Ankara.

Tezer, E. (1994). Evli eşler arasındaki çatışmalar ile çeşitli demografik değişkenlerin evlilik doyumuna etkisi: kadın eşin bir işte çalıştığı ve çalışmadığı eşler üzerinde bir araştırma. *3P Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji Dergisi*, 2 (3), 209-217.

Thibaut, J.W. ve Kelley, H.H. (1959). *Social psychology of groups*, New York: Wiley.

Thinking about thinking: Some clinical and theoretical considerations in the treatment of a borderline patient. *Internat. J. Psycho-Anal.*, 72: 639-656.

Tolar, A., ve Reznikoff, M., (1960). A New Approach To Insight: A Preliminary Report, *Journal of Nervous and Mental Disease*, 286-296.

Torres, I. J., Mackala, S. A., Kozicky, J.-M., & Yatham, L. N. (2016). Metacognitive knowledge and experience in recently diagnosed patients with bipolar disorder. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 38(7), 730–744.

Trudeau, K. J., & Reich, R. (1995). Correlates of psychological mindedness. *Personality and Individual Differences*, 19(5), 699–704.

Vaillant, C. O. ve Vaillant, G. (1993). Is the u-curve of marital satisfaction an illusion? A 40 year Study of Marriage. *Journal of Marriage and the Family*, 55, 230- 239.

Van de Velde. (1953). *Evlilik Münasebetleri*. Seksoloji Yayınları, Sayı 13 – 16.

Weeks, G. R., Gambescia, N., & Jenkins, R. (2003). Treating infidelity: Therapeutic dilemmas and effective strategies. New York: W. W. Norton.

Wiederman, M.W. (1997). Extramarital sex: Prevalence and correlates in a national survey. *Journal of Sex Research*, 34(2), 167-174

Wolitzky, D. L., & Reuben, R. (1974). Psychological-mindedness. *Journal of Clinical Psychology*, 30(1), 26-30.

Wright, C.I and Busby, D.M., 1997, "Relationship Satisfaction :Impact and Consequences for Women's Emotional Health and Treatment". *Conteraporaray Family Therapy*, 19(3):pp.443-460

Xiaohe, X.; Whyte, K. J. (1990). Love matches and arranged marriages: A Chinese replication. *Journal of Marriage and the Family*. 52, 935-948.

Yarımca, G. (2017). Sanal aldatmanın depresyon ve anksiyete üzerindeki etkisinin incelenmesiDenizli örneği. Yüksek lisans tezi.Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,İstanbul.

Yeşiltepe, S. S. (2011). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluşve bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi .Çukurova Üniversitesi.Ankara.

Yumbul, C., Cavusoglu, S. ve Geyimci, B. (2010). (2010). The effect of childhood trauma on adult attachment styles, infidelity tendency, romantic jealousy and self- esteem. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*(5), 1741-1745.

Zhang, Z., & Hayward, M. D. (2006). Gender, the Marital Life Course, and Cardiovascular Disease in Late Midlife. *Journal Of Marriage an Family*,68(3), 639-657.

EKLER

EK-A

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

‘Evli Bireylerde İlişki Doyumu ,Aldatma Eğilimi ve Psikolojik Zihinlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’

Katılımcı için bilgiler

Tarih:/...../.....

Bu çalışmanın amacı evli bireylerin ilişki doyumu , aldatma eğilimi ve psikolojik zihinlilik arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma için size verilen formlardaki ve ölçeklerdeki her soruyu okuyarak size en uygun yanıtları vermeniz beklenmektedir. Anlayamadığınız soru olursa araştırmacıdan yardım isteyebilirsiniz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır . Araştırmaya katılmanız halinde kişisel bilgilerinizin gizliliğine saygı gösterilecek , araştırma sonuçları bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında özenle korunacaktır. Bu formu okuyup onaylamanız , araştırmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak ,çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Araştırmamıza gönüllü olarak katılmak istiyorsanız aşağıdaki onay bölümünü doldurunuz.

Katılımcının Beyanı: Gelişim Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı’ ında Seren ELİKARA tarafından yürütülen ve Dr. Ishak SAYGILI tarafından yönetilen bu çalışma hakkında verilen yukarıdaki bilgileri okudum. Yapılan tüm açıklamaları ayrıntıları ile anlamış bulunuyorum Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kimlik ve kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi .Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının adı soyadı:

E-mail:

Telefon:

Araştırmacının adı soyadı: Seren ELİKARA

SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER VE VERİ FORMU

- 1- Cinsiyet: K E
- 2- Yaşınız:..... Eşinizin Yaşı:.....
- 3- Doğum Yeriniz: Eşinizin Doğum Yeri:
- 4- Yaşadığınız Yer: Kaç yıldır burada Yaşıyorsunuz?
- 5- Eşinizin yaşadığı Yer:..... Eşiniz kaç yıldır burada Yaşıyor?
- 6- Eğitim Durumu : a)Okur – yazar Değil b) İlköğretim c) Lise d) Üniversite
e) Yüksek lisans f)Doktora
- 7- Eşinizin Eğitim Durumu :
a)Okur – Yazar Değil b) İlköğretim c) Lise d) Üniversite e) Yüksek lisans
f)Doktora
- 8- Mesleğiniz: Eşinizin Mesleği:.....
- 9- Çalışıyor musunuz? Evet b) Hayır c) Emekli
- 10- Eşiniz Çalışıyor mu? a) Evet b) Hayır c) Emekli
- 11- Size göre ailenizin gelir düzeyini nasıl tanımlarsınız? a)Düşük b)Orta
c)yüksek
- 12- Evlendiğiniz de kaç yaşındaydınız?.....
- 13- Ne kadar süredir evlisiniz?..... (yıl)
- 14- Kaçınıcı evliliğiniz?
- 15- Eşinizin kaçınıcı evliliği?.....
- 16- Eşiniz ile aranızdaki yaş farkı:
- 17- Çocuğunuz var mı? 1)Evet Çocuk sayısı..... 2) Hayır
- 18- Nasıl evlendiniz? a)Anlaşarak b) Severe/flört ederek c) Görücü Usulü
c)Diğer(yazınız).....
- 19- Eşinizle evlenmeden önce tanışıklık süreniz?.....

20- Eşinizle akrabalık ilişkiniz var mı? a) Evet b)Hayır

21- Evinizde kaç kişi yaşıyor?.....

22- Evinizde kimlerle yaşıyorsunuz?.....

23- Tanı almış, genel ya da kronik bir (fiziksel, psikiyatrik) rahatsızlığınız var mı?

a)Evet b)Hayır Evet ise belirtiniz.....

24- Eşinizin tanı almış, genel ya da kronik bir (fiziksel, psikiyatrik) rahatsızlığı var

mı? a)Evet b)Hayır

EVLİLİK DOYUM ÖLÇEĞİ (EDÖ)

Lütfen aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyunuz ve eşinizle olan ilişkinizi göz önüne alarak yanıtlayınız. Her bir durumun yanında, D () doğru ve Y () yanlış seçenekleri bulunmaktadır. Tüm maddeleri dikkatlice okuyarak, kendi evlilik yaşamınız açısından değerlendiriniz ve size en uygun seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Eğer okuduğunuz maddenin evlilik ilişkiniz açısından doğru veya kısmen doğru olduğunu düşünüyorsanız D, yanlış veya çoğu zaman yanlış olduğunu düşünüyorsanız Y şıklarının yanındaki parantezlere X işareti koyunuz. Lütfen her bir madde için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

1.İlişkimiz bana mutluluk veriyor. D () Y ()	52. Eşimden ayrılmayı istediğim zamanlar oldu. D () Y ()
2.Evlilik hayatım böyle olmamalıydı. D () Y ()	53. Bu ilişkide bazı önemli ihtiyaçlarımın karşılanmadığını düşünüyorum. D () Y ()
3. İçimden eşime sevgi göstermek gelmiyor. D () Y ()	54. İlişkimizde eşimin ailesinden dolayı mutsuzluk yaşanmaz. D () Y ()
4. Tartışmalarımızın çoğu moral bozukluğuyla sonuçlanır. D () Y ()	55. Evin içinde iki yabancı gibiyiz. D () Y ()
5. Eşimin sürekli bir şeylerden şikayet etmesinden bıktım. D () Y ()	56. Eşimle beraberken hiç canımız sıkılmaz. D () Y ()
6. Eşimle konuşabileceğimiz fazla ortak konumuz yok. D () Y ()	57. Eşime her zaman isteyerek ve sevgi ile dokunuyorum. D () Y ()
7. Eşim bütçemizi çok iyi idare eder. D () Y ()	58. Eşimin ailesinin bazı geleneklerine ve adetlerine uymakta zorlanıyorum. D () Y ()
8. Cinsel hayatımızla ilgili her türlü konuyu, eşimle rahatlıkla konuşabilirim. D () Y ()	59. Eşimle her hangi bir konuda aynı fikirde olmadığımız zaman, bunu oturup tartışırız. D () Y ()
9. Bazen eşimin ailesinin davranışlarından dolayı mutsuzluk duyuyorum. D () Y ()	60. Eşim sinirlendiği zaman etraftaki eşyaları fırlatır veya yere atar. D () Y ()
10. Beraberliğimizden her zaman memnuniyet duydum. D () Y ()	61. Eşim kazancımızdan fazlasını harcamaktan bir türlü vazgeçmiyor. D () Y ()
11. Eşimin pek çok özelliğine hayranım. D () Y ()	62. Eşimin ailesiyle sürekli beraber olmamız beni rahatsız ediyor. D () Y ()

12. Eşimle aramızdaki anlaşmazlıkları gidermenin bir yolunu bulamıyoruz. D () Y ()	63. Her gün eşimle beraber paylaşabileceğim bir şeye zaman ayırırım. D () Y ()
13. Eşim beni sürekli eleştirir. D () Y ()	64. Eşim cinsel birlikteliğimizden benim kadar zevk alır. D () Y ()
14. Eşim beni hiçbir zaman fiziksel olarak incitmemiştir. D () Y ()	65. Eşim sinirliken bana kaba kuvvet sergilemez. D () Y ()
15. Şimdiki aklım olsa eşimle evlenmezdim. D () Y ()	66. Eşim boş zamanlarını benimle paylaşmaktan mutluluk duyar. D () Y ()
16. Eşimle birbirimize sık sık “seni seviyorum”deriz. D () Y ()	67. Eşim ailesiyle ilgili eleştirileri duymaya dayanamaz. D () Y ()
17. Eşimle birbirimize sinirlenmeden tartışmayı başramıyoruz. D () Y ()	68. Başarılı bir beraberliğimiz olduğuna inanıyorum. D () Y ()
18. Eşim her şeye sinirlenir. D () Y ()	69. Eşim hiçbir zaman beni, zarar vermek yada canımı yakmakla tehdit etmedi. D () Y ()
19. Hayatımızda beraberce yapmaktan zevk aldığımız pek çok şey var. D () Y ()	70. Eşimle beraber oyun ve eğlenceye bir hayli zaman ayırırız. D () Y ()
20. Arkadaşlarımla eşimle olduğundan daha çok eğleniyorum. D () Y ()	71. Eşimin vücudumda çürük veya darbe izleri bıraktığı oluyor. D () Y ()
21. Bazen eşimin ailesinden kaynaklanan küskünlük ve kırgınlıklarımız olur. D () Y ()	72. Eşim beni içinden gelerek sarılıp öpmez. D () Y ()
22. Beraberliğimizin iyi yönleri, kötü yönlerinden daha fazla. D () Y ()	73. Biz birbirimiz için yaratılmışız. D () Y ()
23. İlişkimizde beni üzen bir şey olduğunda, bunu eşime rahatlıkla söyleyebilirim. D () Y ()	74. Tatmin edici bir beraberliğimiz var. D () Y ()
24. Eşim ne kadar sinirlenirse sinirlensin, bana asla vurmaz. D () Y ()	75. Eşim hiçbir zaman kıymetimi bilmedi. D () Y ()
25. Eşim sık sık onu anlamadığımdan yakınır. D () Y ()	76. Eşim kişiliğimin bazı yönlerini değiştirmemi istiyor. D () Y ()
26. Eşimin zekasına ve yeteneklerine her zaman güvenirim. D () Y ()	77. Biz birbirimizin en iyi arkadaşız. D () Y ()
27. Eşim benim olaylara bakış açımı anlayamıyor. D () Y ()	78. Hiçbir zaman eşimin ailesinden kaynaklanan bir sorun yaşamayız. D () Y ()
28. Eşime her konuda güvenirim. D () Y ()	79. Oldukça mutlu bir çift olduğumuza inanıyorum. D () Y ()

29. Eşim bana çok ters davranıyor. D () Y ()	80. İlişkimizde yoğun bir aşk ve sevgi var. D () Y ()
30. Cinsel birlikteliğimizde bazı sorunlar var. D () Y ()	81. Eşim bana karşı çok acımasız. D () Y ()
31. İlişkimizin geleceği, ileriye dönük ciddi bir plan yapamayacak kadar belirsiz. D () Y ()	82. Eşimle beraber boş zamanlarımızı çok güzel değerlendiririz. D () Y ()
32. Eşim benimle kavga etmeye çok meraklı. D () Y ()	83. Eşimin kredi kartı borçları beni bıktırdı. D () Y ()
33. Cinsel ilişkimizde bir sorun olduğunu düşünmüyorum. D () Y ()	84. Onsuz bir hayatı düşünemiyorum. D () Y ()
34. Bir gün eşimin ailesi yüzünden boşanabileceğimizi düşünüyorum. D () Y ()	85. Tartıştığımız zaman, eşim ortak bir noktada buluşmamıza yardımcı olur. D () Y ()
35. Birbirimizi yeterince sevmediğimizi düşünüyorum. D () Y ()	86. Huzurlu bir evlilik ortamının özlemi içerisindeyim. D () Y ()
36. Eşimin beni aldattığından şüpheleniyorum. D () Y ()	87. Eşimin beni yeterince sevmediğini düşünüyorum. D () Y ()
37. Aramızdaki küçük anlaşmazlıklar çoğu zaman büyük münakaşalara dönüşüyor. D () Y ()	88. Eşimle beraber her şeyin üstesinden gelebileceğimize inanıyorum. D () Y ()
38. Eşimin sinirlendiğinde kontrolünü yitirmesi beni korkutuyor. D () Y ()	89. Eşim bana yeterince ilgi göstermiyor. D () Y ()
39. Para konusunda eşime tamamen güvenirim. D () Y ()	90. Birbirimize yeterince yakın değiliz. D () Y ()
40. Eşimin çok çekici olduğunu düşünüyorum. D () Y ()	91. Bazen aramızdaki anlaşmazlığın günlerce sürdüğü oluyor. D () Y ()
41. Keşke eşim aileme biraz daha yakın davranabilseydi. D () Y ()	92. Bazen kendimi çok yalnız hissediyorum. D () Y ()
42. Beraberliğimizde beni hayal kırıklığına uğratan şeyler var. D () Y ()	
43. Tartışmalarımız çoğunlukla, birimizin incinmesi yada ağlamasıyla sonuçlanır. D () Y ()	
44. Eşim öfkelenildiğinde ondan korkuyorum. D () Y ()	
45. Mutlu bir beraberliği olan çiftler, bizden daha iyi geçiniyor olmalı. D () Y ()	

46. Eşim çok fazla ailesinin etkisi altında kalıyor. D () Y ()	
47. Bazen beraberliğimizin ayrılık veya boşanmayla bitebileceğini düşündüğüm oluyor D () Y ()	
48. Eşimin ailesiyle olan ilişkimden memnunum. D () Y ()	
49. Bu beraberliğe başlamasaydım daha mutlu olabilirdim. D () Y ()	
50. Eğer eşimin ailesi, bize bu kadar karışmasaydı, daha mutlu bir beraberliğimiz olabilirdi. D () Y ()	

ALDATMA EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Bu ölçekte ,evliliğiniz ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevap için ayrılan yere (X)koyarak işaretleyiniz.	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.Eşimle iletişim çatışması yaşadığım dönemlerde, beni anlayacak bir partner isterim.					
2.Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde(iş seyahatları vs.)bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim.					
3. Zaman zaman , beni daha mutlu edebilecek bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					
4.Eşimden aldığım cinsel doyum düşük olsa da ,başkasıyla birlikte olmayı düşünmem.					
5.Evliliğimi artık kurtaramayacağımı hissettiğimde(her şeye rağmen devam edecek ya da boşanmayla sonuçlanacak) ,hayatımda başka birinin olması için açık kapı bırakırım.					
6.Eşim kendine ayrı bir sosyal çevre edinip onlarla yoğun bir ilişki içine girdiğinde ; ben de ortak ilgilerimizi ,hobilerimizi paylaşacağım bir partnerle vakit geçirmeyi deneyebilirim.					
7.Eşimden daha güzel /yakışıklı ,çekici bir partnerle birlikte olmayı da düşünürüm.					

8.Giderek eşime olan sadakatim azalıyor.					
9.Evliliğimdeki romantizm bitse de, bunu bir başkasıyla gidermeyi düşünmem.					
10.Eşimden başka bir partneri düşünmek bile kendimi suçlu hissetmeme neden olur.					
11.Sevgi anlayış ve desteğe ihtiyacım olduğunda ;yine de bu isteğime eşimden başka bir partnerin karşılık vereceğine inanmıyorum.					
12.Eşimle yaşayamadığım fantezileri gerçekleştirebileceğim bir teklif aldığımda , bunu değerlendirebilirim.					
13.Eşimin kıskanç davranışları ,başka bir partnere yönelmeme neden olabilir.					
14.Salt farklı bir heyecan yaşamak için, eşimden başkasıyla birlikte olmam.					
15.Tek eşlilik bana göre değil.					
16.Eşimden ayrılmayı düşünsem de başka biriyle birlikte olmam.					
17.Evliliğimdeki mutsuzluğun, başkasıyla birlikte olmama neden olacağını sanmıyorum.					
18.Eşimin fiziksel çekiciliği azalsa da ,başka bir insanı çekici olduğu için tercih etmem.					
19.Eşimin yoğun ilgisi, beni başka bir partnere itebilir.					

20.Eşimle anlaşamam da 'keşke başka biriyle evli olsaydım' diye düşünmem.					
21.Eşim bakımsız olduğunda , bakımlı ve hoş biriyle birlikte olmayı isterim.					
22.Eşim kar-koca rolünü , ana-baba rolünün arkasına atarsa başkasıyla birlikte olabilirim.					
23.Evliliğimi hiçbir koşulda riske atmam.					
24.Eşimin başka biriyle birlikte olduğunu öğrensem ,ben de bir başkasıyla birlikte olmayı denerim.					
25.İlişkimiz rutinleştğinde yeni heyecanlar yaşamak için başkasıyla birlikte olabilirim.					
26.Elimde olmadan, salt ortamın uygun olması nedeniyle ; başkasıyla birlikte olabilirim.					
27.Eşim bana zaman ayırmasa da ,hayatıma başka bir partneri almayı düşünmem.					
28.Karşımdaki insan istedi diye, onunla birlikte olmam.					
29.Eşim başkasıyla birlikte olmamı hak ediyor.					
30.Eşim geçici cinsel işlev bozukluğu yaşarsa, cinsel ilişki için bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					

PSİKOLOJİK ZİHİNLİLİĞİN DENGELENMİŞ DİZİNİ

Aşağıdaki kişilerin kendilerini tarif etmek için kullanabileceği bazı ifadeler göreceksiniz. Lütfen ifadelerin sağında yer alan rakamlardan bir tanesini seçerek, her bir ifadeye ne derece katıldığınızı belirtiniz. Rakamların anlamı aşağıda açıklanmıştır. Doğru ve ya yanlış cevap yoktur;

- 0 doğru değil
- 1 biraz doğru
- 2 doğru sayılır
- 3 epey doğru
- 4 çok doğru

		doğru değil	biraz doğru	doğru sayılır	epey doğru	çok doğru
1	Genellikle duygularımın farkında değilimdir	0	1	2	3	4
2	Olaylar hakkındaki hislerim ve tavırlarım beni büyüler.	0	1	2	3	4
3	Çoğu zaman ya hiçbir duygu hissetmem, ya da çok az hissederim.	0	1	2	3	4
4	Sanırım duygularıma nadiren kulak veriyorum.	0	1	2	3	4
5	Olumsuz duygularım bana kendimle ilgili çok şey öğretebilir.	0	1	2	3	4
6	İçimde neler olup bittiğini bilmem.	0	1	2	3	4
7	Olumsuz duygularımı da ciddiye aldığında, sonunda daha iyi durumda olursun.	0	1	2	3	4
8	Hislerim bana neye ihtiyacım olduğunu gösterir.	0	1	2	3	4
9	En derindeki hislerimden habersizim.	0	1	2	3	4
10	Belli bir şekilde davranmama sebep olan şey nedir diye hiç düşünmem.	0	1	2	3	4
11	Hislerimden haberdar olunca daha iyi durumda oluyorum.	0	1	2	3	4
12	Hislerime bir anlam veremem.	0	1	2	3	4
13	"İçsel" kendiliğimi keşfetmeye bayılırım.	0	1	2	3	4
14	Derin hislerim bana iyi bir klavuzdur.	0	1	2	3	4

